216
NOV 19 1953

VIENYBĖ

LVII 45 Nr. • 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. LAPKRIČIO (NOV.) 13 D., • 1953 M. • KAINA 10c.

DABAR

Senas skandalas
Rašybos reforma
Kepalas su šluota
Nei dėku, nei...

JUOZAS TYSLIAVA

Harry Dexter White, buvęs aukštas pareigūnas Trumano administracijoje, mirė 1948 metais.

Bet apie jo šnipinėjimą sovietams tik dabar pranešama...

Tik dabar pranešama ir kitas faktas, būtent, kad prezidentas Trumanas, nepaisydamas FBI įspėjimo, sovietų šnipą paskyręs JAV atstovu į tarptautinį monetarinį fondą...

Kodėl vyriausias prokuroras Brownell, kuriam šis skandalas buvo žinoma, iki šiol tylėjo?

Tylėjo ir Byrnes, kuris, kaip dabar prisipažįsta, savo laiku dėl to buvo įspėjęs prezidentą Trumaną.

***

Brownell, kuris tik dabar iškėlė White skandalą, labai gerai žino, kad sovietų šnipai, susisukę lizdus demokratų administracijos įstaigose, nenugarmėjo skradžiai žemę tik todėl, kad jo partija laimėjo rinkimus.

Netrukus sueis metai laiko, kai republikonai perėmė administracijos vairą.

Bet ką jie, laimėję rinkimus ir perėmę vairą, iki šiol padarė tam, Eisenhowerio žodžiais tariant, "mess in Washington" pašalinti?

Nieko.

Tik dabar, kai republikonai pamatė, kad juos pačius demokratai gali pašalinti, Brownell prabilo...

Mat, geriau vėliau, negu niekados.

***

"Ar ne laikas pagalvoti apie rašybos reformą?" — klausia vienas mūsų skaitytojas.

Apie mūsų rašybos reformą buvo galvota dar anais nepriklausomybės metais.

Neužteko galvoti. Reikėjo vykdyti. Bet atrodo, kad lengviau buvo vykdyti žemės, negu rašybos reformą.

Nors, kita vertus, mūsų rašyba dar nėra tokia bloga. Yra blogesnių.

Mano dėta, ją reikėtų truputį apvalyti.

Pirmiausia, anot profesoriaus Vaclovo Biržiškos, "panie po velniam" tas lenkiškas uodegas, tuos čekiškus ragus...

***

Kartą, grįžęs iš užsienio, einu dairydamasis Laisvės Aleja.

— Ko ieškai — staiga mane sulaiko žmogus kario uniformoje.

— Patėvio. — —atsakau karininkui, kurio asmenyje tuojau atpažinau kalbininką Kepalą.

— Ką tai reiškia? — klausia nustebęs Kepalas.

— Rašomosios kalbos tėvui mirus, dabar reikalingas patėvis, kuris mūsų rašybą apvalytų nuo lenkiškų ir čekiškų ženklų.

Pasirodo, Kepalo sirgta ta pačia liga.

Jau tada, 1932 metų vasarą, jis buvo paruošęs lietuvių rašybos reformos projektą.

***

Nuo to susitikimo Kaune praėjo daug laiko.

Kepalas, kuris tada dirbo Lietuvos Krašto Apsaugos Ministerijos Mokslo Skyriuje, šiandien šluoja vieno fabriko grindis Brooklyne...

Ne švelnesne ranka likimas glosto Skardžių ir kitus mūsų "žodžių žandarus", anot Kazimiero Būgos.

Bet reikia manyti, kad mūsų kalba, tiek šnekamoji, tiek rašomoji, išgyvens okupacijas, kaip ji išgyveno marą ir kitas nelaimes.

Todėl nesistebėkime, kad žmonės ragina "pagalvoti apie rašybos reformą."

Žodis priklauso Kepalui su šluota.

***

Ruduo ir žiema — veikimo sezonai. Kolonijos vėl atgyja susirinkimais, pobūviais, koncertais ir kitokiais "šurumburum."

Pramogų rengėjai siunčia laikraščiams korespondencijas, kuriose jie ragina "visus lietuvius atsilankyti..."

O kad redaktoriai, kartais, tų korespondencijų nepalaikytų skelbimais ir nenumestų, tai gerbiami jų autoriai savo lydraščiuose dar primena:

"Jeigu pavyks, dalį pelno skirsime laikraščiui."

Bet veltui redaktoriai, dantis pasidžiovę, laukia.

Nei dėku, nei išgrauš.

EISENHOWERIS PRIEŠINGAS TRUMANO TARDYMUI KONGRESE

Prezidentas neabejoja savo pirmta kūno lojalumu. — Gubernatorius Byrnes ir teisėjas Clark atsisakė duoti parodymus dėl White bylos.

Šiomis dienomis Washingtone kilo nemenkas skandalas ryšium su buvusiu Iždo vicesekretorium Harry Dexter White, apie kurio šnipinėjimą sovietams savo laiku FBI buvo pranešęs prezidentui Trumanui. Nežiūrint to, prezidentas Trumanas White "paaukštinęs", skirdamas jį Jungtinių Valstybių atstovu į Tarptautinį Monetarinį Fondą.

Apie tai, kad White šnipinėjęs sovietų naudai, savo laiku Trumaną taip pat įspėjęs Byrnes, dabartinis Pietinės Carolinos gubernatorius. Tai jis pats patvirtina savo pareiškime, paskelbtame spaudoje. Bet tik po metų laiko prezidentas Trumanas "pataręs" White,

Prez. Eisenhoweris

mirusiam 1948 metais, atsistatydinti.

Kilus šiam skandalui, Atstovų Buto Un-American Activities Committee įteikė buvusiam prezidentui Trumanui "subpoeną", šaukiant jį į Washingtoną duoti savo parodymus. Trumanas kvietimą priėmė.

Tokius pat kviętimus ta komisija yra įteikusi gubernatoriui Byrnes ir buvusiam vyriausiam prokurorui teisėjui Clark. Pastarieji, kaip tenka patirti, atsisakė duoti savo parodymus tai komisijai.

Visas šis, praeityje įvykęs, bet tik dabar iškeltas, skandalas staiga įgavo dar aštresnę ginčo formą, kada prezidentas Eisenhoweris spaudos konferencijoje pareiškė, kad jis yra priešingas šiam Atstovų Buto komisijos žygiui ir kad, jo įsitikinimu, Trumanas, skirdamas White į tarptautinį monetarinį fondą, nieku būdu nemanęs pažeisti Jungtinių Valstybių interesų.

Prezidentas Eisenhoweris, kalbėdamas spaudos atstovams, įsakmiai pasakė, kad jis neabejoja savo pirmtakūno lojalumu ir kad, aplamai, mes turime žiūrėti, jog nepažeistume tų principų, dėl kurių kovojame.

CEILONAS KRATOSI BRITŲ VIEŠPATAVIMU

Šiomis dienomis Ceilono parlamentas priėmė įstatymą, paskelbdamas savo vėliavą ir himną. Be to, Ceilono spauda kelia klausimą, kodėl šios salos generalgubernatorius tebėra britas.

I tai tuojau reagavo Lordas Soulbury, Ceilono generalgubernatorius, kreipdamasis į dominijos premjerą ir klausdamas, kodėl atmesta britų vėliava ir nebegiedama "God Save the Queen". Į tai Ceilono premjeras Kotelawala atsakė:

"Nors dabar Ceilonas yra nepriklausoma valstybė, bet jos piliečiams tebėra nesuprantama, kodėl ją turi valdyti svetimos šalies gubernatorius. Mano šalies piliečiams taip pat nesuprantama, kodėl nepriklausomame Ceilone turi plevėsuoti anglų vėliava ir giedamas anglų himnas."

● Iš Buenos Aires pranešama, kad Argentinos prezidentas Peronas planuoja paskelbti plačią amnestiją visiems politiniams kaliniams.

APLINK PASAULĮ

● Atvykęs į Formozą, viceprezidentas Nixonas išreiškė nusistebėjimą dėl Sekretoriaus Dulles pareiškimo, būtent, kad Jungtinės Valstybės kada nors turėsiančios pripažinti komunistinę Kiniją...

● Iš Londono pranešama, kad premjeras Churchillas rengiasi vykti į Maskvą kalbėtis su Malenkovu tik po Bermudos konferencijos, kuri įvyks kitą mėnesį.

● Prezidentas Eisenhoweris su žmona šį penktadienį vyksta į Ottawą, Kanados sostinę, kur juodviejų laukia iškilmingas priėmimas.

● Buvęs Irano premjeras Mossadegh, kurio bylą dabar svarsto kariuomenės teismas Teherane, pareiškė: "Aš nepadariau jokio nusikaltimo, išskyrus tai, kad mėginau apginti savo šalį nuo užsienio išnaudojimo."

● New Yorke leidžiamo rusų komunistų laikraščio redaktorius Boris Sklar tebėra Ellis Island, iš kur jis turės būti deportuotas.

● Izraelio premjeras Ben-Gurion, 68 metų amžiaus, šiomis dienomis pasitraukia iš savo pareigų. Jis taip pat pasitraukia iš Krašto Apsaugos ministerio pareigų.

● Republikonų partijos sluoksniuose sukėlė nemaža džiaugsmo tai, kad šiomis dienomis įvykusiuose rinkimuose į Atstovų Butą Los Angeles, Cal., išrinktas republikonas Glenard P. Lipscomb.

● Pietų Carolinos gubernatorius Byrnes pareiškė, kad jis sutinka duoti savo parodymus dėl White šnipinėjimo tik tuo atveju, jei Un-American Activities Committee atvyks į jo valstybę...

● Kalifornijos Universiteto mokslininkai pareiškė, kad pagaliau išrasti skiepai prieš vaikų paralyžių.

● Londone sudaryta korporacija, kurios tikslas panaudoti atominę energiją ne tik karo, bet ir pramonės reikalams.

● Naujai išrinktasis New Yorko mėras Wagneris savo padėjėju numato skirti Henry Epstein su metine 25,000 dolerių alga.

● Buvusio Italijos diktatoriaus Mussolini meilužės Clara Petacci giminės iškėlė valdžiai teismo bylą, reikalaudami jiem grąžinti visus jos laiškus, rašytus diktatoriui.

● Japonijos princesė Michiko Tsukasa, kuri praeitą mėnesį sukėlė nemaža sensacijos, ryšium su jos planais susituokti su Bostono barzdaskučio sūnum Peter de Stefano, dabar praneša, kad vedybos atšauktos.

New York Public Library 470 Fifth Ave.

Indokinijos karo šešėliai: Prancūzų Unijos jėgų komandos, kaip šiame paveiksle matyti, nuolat vykdo vadinamus žaibinius puolimus prieš komunistus Indokinijoje. Vėliausiu laiku kovos Indokinijoje smarkė ja.

KERSTENO KELIONĖ PO EUROPĄ RUDŽIO INTERPRETACIJOJE

(Vienybės bendradarbio Vakarų Vokietijoje)

Kongresmano Kersteno kelionė po Europą turėjo tikslą surinkti kuo daugiausia medžiagos, kuri galėtų įrodyti pasauliui bolševikų bestiališkumą ir neteisingą prijungimą Baltijo kraštų prie Sov. Sąjungos. Visų lietuvių širdingiausias noras tame Kersteno sumanyme padėti ir jį paremti. Ir pats kongresmanas Kerstenas su visu atsidėjimu ir lojalumu tą savo sumanymą vykdė.

Ne visai taip buvo su Kersteno palydovais, ypač Rudžiu, kuris lyg būtų, anot Sandaros, iš anksto inspiruotas su kuo turi pasimatyti, o ką turi aplenkti, užmiršdamas, kad tai yra visų lietuvių, o ne jo vienos partijos, reikalas. Iš jo pranešimų "Naujienose" spalio 27, 28 ir 29 dd. atrodo, lyg jis būtų toj delegacijoj svarbiausias asmuo. Be to, iš to aprašymo nesimato, kad palydovai darytų pastangų suvesti delegaciją su Lietuvos diplomatais. Atrodo, net atvirkščiai, lyg delegacija tų diplomatų vengdavo. Pavyzdžiui, Rudis savo pranešime rašo: mūsų pasitikti į Paryžiu buvo atvykęs VT pirm. K. Žalkauskas. Kodėl? Nes apie delegacijos atvykimą į Paryžių buvo painformuotas. O einąs atstovo pareigas Paryžiujej dr. Bačkis apie tą atvykimą nežinojo ir net Kerstenui, pirmą kartą būnant Paryžiuje, jo nematė. Ar ne tikslingiau būtų, kad Paryžiuje delegaciją sutiktų dr. Bačkis, o kad VT pirmininkas ją sutiktų Vokietijoj?

Grįžtant Kerstenui į JAV, visa delegacija vėl buvo sustojusi Paryžiuje. Šį kartą apie jos atvykimą dr. Bačkis gavo iš VLIKo pranešimą, taip vėlai, kad ne tik negalėjo jos jos sutikti, bet ir priėmimą jai pagerbti turėjo ruošti greitomis.

Apie šitą Backių priėmimą rašydamas, Rudis tarp kitko pamini: be mūsų delegacijos, jame dalyvavo Stasys Lozoraitis iš Romos, Latvijos ministeris Paryžiuje p. O. Grosvalds. Idomu, kad buvusį užsienio reikalų ministerį ir pasiuntinį, kaip ir Grosvalds, Rudis vadina "Stasys Lozoraitis iš Romos", o p. Grosvaldą tituluoja Latvijos ministeriu Paryžiuje! Tai gal nėra svarbus dalykas, bet šiuo atveju charakteringas. Taip pat minėdamas kas sekančią dieną aplankė kongresmaną Amerikos ambasadoj, Rudis tendencingai praleidžia, kad ir min. Lozoraitis buvo jį aplankęs.

Panašiai įvyko Romoj. Pasiuntinybė prie šv. Sosto nebuvo painformuota apie delegacijos atvykimą į Romą, bet Liet. kunigų kolegija apie tai žinojo, ją sutiko ir su ją laike dviejų dienų lankė bažnyčias ir miestą, kuris Rudžiui taip patiko. Tik po to, Rudžio žodžiais, "buvo sutarta aplankyti ir Lietuvos Atstovybė prie Vatikano, bet atvykus į Atstovo p. Girdvainio rezidenciją, jo nerasta namie." Iš to atrodo, kad tarp lankymo miesto buvo su kuo nors sutarta applankyti IR Liet. Pasiuntinybę. Į Pas-bę dėl vizito pas min. Girdvainį, telefonavo ne delegacijos nariai, bet kaž kodėl kunigų kolegijos rektorius kun. Tulaba ir tai tik 3 val. p. p., pranešdamas, kad Kerstenai su palydovais nori 5 val. p.p. aplankyti min. Girdvaini. Girdvainio tą dieną nebuvo Pas-bėje, todėl delegacija priėmė ir pavaišino Pasiuntinio pavaduotojas S. Lozoraitis jr. Nežiūrint to, kad delegacija, kartu su Rudžiu, be to kun. Tulaba ir Romos Liet. transliacijų vedėjas dr. Gailius, praleido porą valandų Pasiuntinybėje, Rudis savo pranešime to nepažymi, lyg jis ten nebūtų buvęs.

Sekančią dieną S. Lozoraitis jr. aplankė Kersteną Amer. ambasadoje ir ilgesniam pasikalbėjime davė jam net kaikurių idėjų, kurios patiko Kerstenui ir už kurias jis jaunam diplomatui maloniai padėkojo. S. Lozoraitis jr. taip įteikė kongresmanui sąrašą reikalingų jo bylai dokumentų, kurie yra Pas-bėje ir kurie bus paruošti Kerstenui. Ir apie tai Rudis savo aprašyme nieko nesako.

Ir Londone Kersteną priėmė ne min. Balutis, kuris dar serga, bet Pat-bės patarėjas dr. Balickas. Bet kadangi kurstytojų Londone nebuvo, viskas praėjo be triukšmo.

Pono Rudžio niekas iš diplomatų, greičiausia, nepažino, todėl ne labai suprantamas jo toks nekorektiškas elgimasis su jais. Tai galėjo būti tik todėl, kaip Sandara rašė, kad jis buvo inspirtuotas kitų, bet kieno?

Baigdami, mes vėl kartu su Sandara norim pareikšti savo susirūpinimą: "Jeigu toks pavienis incidentas stengtis nutrinti nuo žemės paviršiaus esančias Lietuvos Pasiuntinybes tęstųsi, tas būtų ne tik apgailėtina, bet ir kenksminga." Mes su liudesiu turim konstatuoti, kad toks atsitikimas, kad vietoj padėti mūsų diplomatams juos ignoruojama, nėra pirmas mūsų tremties gyvenime.

Didžiuliai transportiniai Amerikos lėktuvai Burbank, Cal.

● Mirus Saudi Arabijos karaliui Ibn Saud, naujasis karalius, velionio sūnus, pareiškė, kad jo karalystė ir toliau bendradarbiausianti su Jungtinėmis Valstybėmis, turinčiomis ten aliejaus koncesijas.

● Ramon Magsaysay, Nacionalistų Demokratų kandidatas Filipinų prezidento rinkimuose laimi 3 prieš 1 lenktynėse su dabartiniu prezidentu Elpidio Quirino.

● Ryšium su Atstovų Buto komisijos nutarimu apklausinėti buvusį prezidentą Trumaną dėl White šnipinėjimo sovietams, Maskvos radijas sako: "Jungtinės Amerikos Valstybės visada buvo žinomos savo rekordmania, bet šis įvykis sumuša visus, iki šiol buvusius rekordus."

● Kinijos nacionalistų prezidentas Čiang Kai Šekas pareiškė, kad Indokinijos karo neįmanoma laimėti be komunistų pašalinimo iš Kinijos.

Parlamento sesijos atidarydamas Japonijos imperatorius Hirohito savo kalboje ragino japonus gerbti sąjungininkų įkvėptą konstituciją, kuri jo valstybei davusi "naują kultūrinį bei demokratinį veidą."

KIEKVIENAM LIETUVIUI ŽINOTINA

Kiekvienam lietuviui žinotina, kad Chicagos mieste veikia VLIKo išlaikomas PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVAS, kuris renka ir saugo viso pasaulio lietuvių istorinę medžiagą. Todėl kiekvienas lietuvis prašomas siųsti šiai įstaigai archyvinę, bibliografinę ir muziejinę medžiagą.

Kad būtų lengviau organizuotis, ką reikia siųsti žemiau patiekiamas siųstinų dalykų sąrašas:

1. Archyvinė medžiaga: Organizacijų protokolų knygos, kongresų, konferencijų ir kitų suvažiavimų protokolai ir kt. Vienuolynų, parapijų, organizacijų, įstaigų, įmonių ir pavienių asmenų archyvai ir kt. Iš laikraščių iškarpos. Rengtų parodų, vaidinimų ir minėjimų -akademijų plakatai, bilietai, kvietimai, programos, katalogai ir kt. Laimėjimų moksle, sporte, ir kitur pažymėjimai. Pasakytų kalbų, giesmių, dainų ir muzikos plokštelės (records) ir magnetiniu būdu užrašymai (tape rekordings, wire recordings). Įvairių įvykių filmos, fotografijų negatyvai ir klišės. Rankraščiai. Laiškai, laiškų blankai ir vokai su lietuviškais vaizdeliais ir lietuviškais įrašais. Lietuviškos atvirutės. Parašyti atsiminimai, veiklos istorijos ir kt.

2. Bibliografinė medžiaga: Lietuvių parašyta bet kuria kalba spauda. Apie lietuvius kitataučių parašyta spauda. Spauda lietuvių išleista bet kuria kalba.

Pastaba: Renkama anksčiau išėjusias ir dabar einančias knygas ir laikraščių kompleksus ar jų dalis (rimto turinio ir juokų, spausdinti ir ranka rašyti).

3. Muziejinė medžiaga: Bažnytinės ir organizacijų vėliavos, antspaudai, ženklai, šarfai, uniformos ir kt. Įvairiomis progomis gauti ordinai, medaliai ir kiti pasižymėjimo ženklai. Iš Lietuvos atsivežti suvenyrai: gintaras, žemė, pinigai ir kt. Drožiniai, audiniai ir kt. Fotografijos, paveikslai, žemėlapiai, planai, modeliai ir kita vaizdinė priemonė.

Istorinę medžiagą galima siųsti ir dideliais kiekiais, nes Šv. Kazimiero Seserų Vienuolyno šiai įstaigai duotose erdviose patalpose vietos yra. Adresas: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 2601 W. Marquette Rd. Chicago 29, Ill., U.S.A.

PLA Direktorius

Seniau atvykusieji pavyzdys naujakuriam

Ilgąją tremties kelionę baigiau Yonkerse. Radau čia būrelį anksčiau atvykusių tautiečių. Visais atžvilgiais tai yra puikūs žmonės, draugiški, svetingi. Daugumas jų dirba ne savo profesijose, bet jų darbštumas ir sumanumas leido jiems taip susitvarkyti, kad jie gali retkarčiais susitikti, gražiai pasisvečiuoti. Tačiau jų tarpe neteko matyti senosios išeivijos atstovų. Į mano pasiteiravimus, kodėl nėra kontakto su senaisiais ateiviais, kodėl mes neužeiname į jų klūbą, man buvo atsakyta gana miglotai.

Ilgą laiką ir aš neužklydau į senųjų ateivių klubą. Tačiau vieną dieną, šių metų BALFO vajaus pradžioje panelės Pranės Lauraitytės paragintas, pasiryžau nueiti. Ir koks malonus buvo mano nustebimas, kai visi klubo nariai, jo valdyba, pirmininkas Bonifacas Kvaratiejus, buvo su mudviem draugiški, širdingi, vaišingi. Panelei Lauraitytei ir man užsiminus apie BALFo paskelbtą vajų, klubo narių susirinkimas vienbalsiai nutarė paaukoti šimtą dolerių, iškabinti klubo salėje Yonkers Balfo skyriaus atsišaukimą apie drabužių rinkliavą ir leisti priimti ir laikyti surinktas aukas klubo sandėlyje.

Taip atsiliepė į BALFo kvietimą tie kurie seniai Lietuvos nebuvo jau matę, arba, gimę šitame krašte, visai jos ir žmonių nepažinę. Tebūnie jie pavyzdžiu mums, taip neseniai tėvynę palikusiems ir dar gerai atsimenantiems tremties gyvenimo vargus, kuriuos dar tebekenčia tie mūsų tautiečiai, kurie negalėjo atvykti į šitą kraštą ir pasinaudoti jo moralinėmis ir materialinėmis gėrybėmis.

Leopoldas Dymša

LITERATŪROS VAKARAS

WATERBURY, Conn. —Lapkričio 15 d. sekmadienį, 6 val. vak. lietuvių parapijos salėje įvyks pirmasis šį sezoną kultūrinis parengimas — literatūros vakaras, kurio programoje dalyvaus poetas Bernardas Brazdžionis, rašytojas humoristas Antanas Gustaitis ir dramos artistas Henrikas Kačinskas.

Vakarą ruošia tremtinių draugija. G.

KNYGOS, KURIAS MYLI IR PROTAS IR ŠIRDIS

Tinkamiausios ilgiems žiemos vakarams ir Kalėdų dovanoms KNYGOS gaunamos iki Naujų Metų beveik už pusę kainos.

ČIKAGOS ŠEŠĖLIAI — septynios novelės, baisesnės už Upton Sinclair'io Raistą, iliustruotos, 316 psl. Kaina $3.00.

ŠLIUPTARNIAI. Pirma knyga, kurioje tiek daug pasakyta apie Amerikos lietuvių gyvenimo sunkumus, vargus ir kovas dėl lietuvybės. 652 psl., Jono Šliupo, "dėdės" Šerno ir kun. Dembskio atvaizdai, kaina tik 3 doleriai.

ŠIRDIES RŪMAI. Am. lietuvių gyvenimo romanas, pirmas apie širdį, iliustruotas, 450 puslapių, kaina 4 doleriai.

Visos 3 knygos tik už 6 dolerius! Bet šita beprotiškai numušta kaina galios tik iki Naujų Metų. Todėl nedelskite, bet kiškite į voką $6.00 ir siųskite: DR. ALG. MARGERIS, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Persiuntimo kaštus apmokame.

Naujiena, naujiena!

Šiomis dienomis gauta prekės iš Europos ir kitų kraštų:

Siuvamos mašinos, kurios siuva visokias medžiagas — storas ir plonas, be to, tos pačios mašinos daro visokius rankdarbius, o kainos šių mašinų pasakiškai pigios — įsitikinkite, nepraleiskite šitos retos progos.

Yra gauti radijo aparatai SABA ir TELEFUNKEN, su kuriais girdima Europa ir visos Amerikos stotys.

Rasite didelį pasirinkimą rašomų mašinėlių su lietuvių ir kitų kalbų raidynais. Dulkesiurblių, kurie ne tik dulkes sugeria, galvą išplauna, bet ir musias sugaudo.

Visokių knygų lietuvių ir kt. kalbomis. Medžio dirbinių, odos, rankdarbių ir kitokių lietuviškų tautinių dalykų, kurie primena mūsų tėvynę Lietuvą. O gintarinių, brilijantinių, auksinių, žiedų, apyrankių, karolių yra nepaprastai geras pasirinkimas. Akordijonų, gramofonų, rekordinių (įgrojimui —įkalbėjimui aparatai) ir kt. prekių, rasite didelį pasirinkimą geromis sąlygomis.

Ką bepirktumėte, pasiteiraukite pas J. KARVELĮ, 3322 ir 3249 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Tel. Yard 7-0677 ir DAnube 6-1136.

NAUJA GYDUOLĖ

Alexander's Nauja Maistinga Gyduolė yra mišinys riešutų,uogų, šaknų ir lapų ji yra vartojama nuo visokių nerviškų ligų ir nerviškų galvos skaudėjimų, nuo šalčių ir lytiško silpnumo, greito pavargimo, gera nuo inkstų (kidneys) ir dėl visokių vidurių nesveikumų — ištvermingas maistas ir stimuliuojantis tonikas. Nežiūrint kokia liga sirgtumėt, šitame mišiny yra pastiprinimų. Vartojama arbatos formoje. Svaras $8.00, pusė svaro $4.00, ketvirtis svaro $2.00.

Prisiunčiam į namus.

ALEXANDER'S CO.
414 WEST BROADWAY,
South Boston 27, Mass.

Nauji JAV pašto sunkvežimiai.

SLA 8-tas Apskritis rengia pobūvį

PHILADELPHIA, Pa. —SLA 8-tas apskritis kviečia savo narius ir nepriklausančius jam, kaip seniau atvykusius, taip naujakurius į retą pobūvį, kuris įvyks gruodžio 6 d. (sekmadienį) 3:30 val. po pietų, Lietuvių Muzikalėj Svetainėje, 2715 E. Allegheny Ave.

Parengimas susidės iš kalbų, kurias pasakys SLA prezidentas adv. K. J. Kalinauskas iš Boston, Mass. ir SLA Centro sekretorius dr. M. J. Vinikas iš New Yorko.

Pobuvyje bus pagerbti Walter E. Norton-Norkus ir Antanas Tvaranavičius. Pirmasis ištarnavęs 20 metų kaip finansų sekretorius, antrasis — 30 metų kaip protokolų sekretorius 135 kuopai.

Šoks 16 jaunuolių tautinius šokius, vadovaujant mokytojai Irenai Karalienei. Gros gerai žinomi muzikantai, "kepurininkais" vadinami.

Bus bufetas, užkandžių, Baltosios Meškos alaus ir t.t.

Bilietai suaugusiems $1.50, vaikams iki 10 m. amžiaus įžanga nemokama.

Bilietus prašoma įsigyti iš anksto sekančiose vietose: Liberty Federal Building and Loan Ass'n (lietuvių banke), 202 No. Broad St. ir Lithuanian Music Hall, 2715 E. Allegheny Ave. (pas salės užveizdą).

SLA 8-to Apskričio Valdyba:
Charles S. Cheleden, pirm.
A. Bach, Vicepirm.,
W. E. Norton, ižd.
Z. Jankauskas, sekr.

VYRŲ CHORAS RENGIA KONCERTĄ

S. BOSTON, Mass. — Lapkričio 15 d. Bostono lietuvių vyrų choras rengia savo metinį koncertą, kuris įvyks Aukštesniosios mokyklos didžiojoj salėj So. Boston, Thomas Park.

Bostono lietuvių vyrų choras, kaip muzikinis ansamblis, tebėra dar jaunas. Jis dirba tik antruosius metus, bet dirba su atsidėjimu ir pasiryžimu išaugti į pajėgų muzikinį kolektyvą. Choro vadovas, komp. Julius Gaidelis, baigęs prof. J. Gruodžio kompozicijos klasę Kauno Konservatorijoj, o šių metų pavasarį Nauj. Anglijos konservatorijoje įsigijęs MD. Komp. J. Gaidelis yra rūpestingas, kruopštus ir turįs nemažą patyrimą choro vadovas. Repertuarą jis nuolat papildo naujomis dainomis. Nėra abejonės, kad šis koncertas bus įdomus ir muzikiniu požiūriu aukšto meninio lygmens.

Solistai šiame koncerte bus Stasė Daugėlienė — mezzo sopranas ir Stasys Liepas—baritonas. Stasė Daugėlienė yra studijavusi Kauno Valstybinėje Konservatorijoj ir Vokietijoj. Buvo Kauno radiofono solistė, koncertavo Lietuvoje, Vokietijoje ir JAV.

Stasys Liepas, žinomasis mūsų baritonas, gyvena Bostone. Čia jis yra savas, kaip dainininkas visad mielas. Tikimasi, kad lapkr. 15 d. į Bostono lietuvių vyrų choro koncertą susirinks gausūs būriai lietuvių ne tik iš paties Bostono, bet ir iš visų jo apylinkių. S. S.

RŪTOS SALDAINIAI

Lietuviškų saldainių įmonė Rūta praneša, kad ji gamina lietuviškus šokoladinius saldainius.

Amerikoje ir Kanadoje užsakymai jau vykdomi. Jieškomi lietuvių kolonijose pardavėjai ir platintojai. Pavieniams asmenims išsiunčiama gavus money orderį arba abdėtu mokesniu.

Šokoladinių saldainių su romu ir vyšniomis kainos vartotojams $1,65. Šokoladinių saldainių su vaisiniais įdarais $1,35.

Kreiptis: Rūta, 522 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. Tel. STagg 2-7909.

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS

Jeronimo Cicėno VILNIUS TARP AUDRŲ, didžiulė apie 570 pusl. knyga, vaizduojanti Vilnių ir Vilniaus kraštą lietuvių vargus ir kovas už savo teises lenkų okupacijos metu. Knyga iliustruota Vilniaus ir Vilniaus krašto vaizdais, su žemėlapiais, gausi apybraižomis, intriguojanti aprašymais, būtina kiekvienam, besidominčiam Vilniaus problemomis. Knygos kaina 5.00 dol., su kietais viršeliais 1 dol. daugiau.

Luigi Pirandello PIRMOJI NAKTIS, pagarsėjusio italų rašytojo ir Nobelio premijos laureato novelių knyga. 121 psl. kaina 1.50 dol.

Prosper Merimee KOLOMBA, žymaus prancūzų klasiko romanas iš žiaurių vandettos (kraujo keršto) papročių nusiaubtos Korsikos vaizdais ir žiauraus gyvenimo spalvingumu, 221 psl., kaina 2.25 dol.

VISOS ŠIOS KNYGOS GAUNAMOS LEIDYKLOJE IR PAS MŪSŲ KNYGŲ PLATINTOJUS

TERRA

748 WEST 33rd STREET, CHICAGO 16, ILL.

PAPILDOMI AMERIKOS BALSO PAKEITIMAI

Šiomis dienomis paskelbėme naują Amreikos Balso transliacijų laiką ir bangas. Praeitą sekmadienį A. B. pranešė dar kelis pakeitimus ir papildymus, kurie, jei ir verčia klausytojus akyliai sekti programas, tai, nemažiau, reikia manyti, sumaišo tvarką ir sovietinėms programų trukdymo stotims, bandančioms trukdyti kiekvieną naują bangą keliolikoje programos pakartojimų į dieną.

Praeitos savaitės gale A. B. pranešė, kad iš Europos duodamoji programa nuo lapkričio 1 d. bus girdima pusvalandžiu anksčiau, t.y. 9 val. 15 minučių vakare Lietuvos laiku, 25, 31 ir 251 mtr. bangomis. (Tarp New Yorko ir Lietuvos laiko yra 8 valandos skirtumo).

Kitas pakeitimas liečia pirmąją New Yorko 11 val. ryto programą. Nuo šiol ji bus kartojama du kartu — Lietuvos laiku 7 val. 30 min. vakare 31, 41, 49 ir 75 mtr. bangomis ir 9 val. vakare — 25 ir 31 mrt. bangomis.

Su šiais papildymais Am. B. programos Lietuvoje dabar girdimos 11 kartų į dieną.

Dr. E. Gurskytei (Paužienei), mūsų bendradarbio Detroite žmonai, spalio 9 d. Amerikos (Pietų, Šiaurės ir Kanados) chirurgų suvažiavime Chicagoje įteikta "Fellow of the American College of Surgeons", kaip pasižymėjusiai chirurgijos srityje.

A. MIEŽIS
ALUS, DEGTINĖ, VYNAS
2207 N. 2nd STREET,
PHILADELPHIA, PA.
REgent 9-4156

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
730-2 E. Moyamensing Ave
Tel. Howard 8-0596
Philadelphia, Pa.

SIMON'S CAFE
S. KRAUČIUNAS, Sav.
Pirmos rušies maistas
DU BARAI
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais
26 ANDOVER STREET,
LOWELL, MASS.
2-8568

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE
CAFE
1700 Frankford Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

J. MARKIEWICZ
AND
SONS, Inc.
Tel. LOcust 2-9229
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.

KAKLONAS
Funeral Home
Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. 9-1181

QUALITY MARKET
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.

THOMAS MATAS
REAL ESTATE
81 Fox Street
Waterbury, Conn.

WALLY'S
RESTAURANT
Geri žmonės, geri gėrimai, geras maistas
865 BANK STREET
WATERBURY, CONN.
Tel. 3-9838

PHILADELPHIA, PA.

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHUNAS, SAV
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI ALUS
2327 Brown Street Philadelphia Pa

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel PO 5-8785

TRAUN'S BAR
AUGUST TRAUN, Sav.
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-7 So. 2-nd Street Tel. DE 4-5136
PHILADELPHIA, PA

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
PHILADELPHIA PA
Moderniška laidojimo įstaiga, didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakelevingiems suteikiama nakvynė — viskas demokratiška. Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą dieną ar naktį — mes visados pasirengę suteikti geriausią patarnavimą.

UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
Bridgeport, Conn.
TEL.: 3-4696

Kurie norite įsigyti vasarnamį ar ūkį ir sveikam kalnų ore ilgiau gyventi prie upelio ar ežerėlio arčiausiai Adirondacks kalnų, kreipkitės į namams pirkti bei parduoti, dokumentus sudaryti bei apdrausti

M. Kerbelo ir sūnaus įstaigą,
183 EAST MAIN ST., AMSTERDAM, N. Y. Tel. 1656

LIETUVIŲ KULTŪRINIO GYVENIMO CENTRAS CHICAGOJE
Lietuvių Auditorijoje vyksta koncertai, susirinkimai, konferencijos ir kitokie pobūviai.
KETURIOS SALĖS
Išnuomojamos vestuvėms ir šiaip pobūviams su maistu ar be maisto.
Šeštadieniais ir sekmadieniais šokiams groja
BALIO PAKŠTO ORKESTRAS
LIETUVIŲ AUDITORIJA
3133 S. HALSTED STREET, CHICAGO 8, ILLINOIS
Tel. Victory 2-6172

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI CHICAGOJE

Moderniausia lietuvių vadovaujama baldų ir namams įrengimų įmonė Amerikoj. Įmonės prekybos patalpų plotas 15,00 kv. pėdų.

Modernūs baldai, televizijos aparatai, šaldytuvai, *Telefunken* Europai klausyti radijo aparatai

Rašomos mašinėlės su pilnu lietuvišku šriftu siunčiamos į visą Ameriką ir kt. kraštus.

FURNITURE CENTER Inc.
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
Įmonės vedėjas Justas Lieponis
3224 S. Halsted Street Chicago, Illinois
Tel. Victory 2-4226

NOMINUOJAMI Į SLA PILDOMĄJĄ TARYBĄ

SLA Veikėjų Komitetas, rimtai apsvarstęs Susivienijimo reikalus, sekantiems rinkimams į Pildomąją Tarybą nutarė siūlyti nominuoti šiuos garbingus, SLA nariams ir plačiajai Amerikos lietuvių visuomenei žinomus, rimtus bei sąžiningus asmenis:

W. F. LAUKAITIS — Prezidentui,

A. S. TREČIOKAS — Viceprezidentui,

J. P. GINKUS — Iždininkui,

DR. M. J. VINIKAS — Sekretoriui,

A. DEVENIENĖ — Iždo Globėjui,

J. MACEINA — Iždo Globėjui,

DR. ST. BIEŽIS — Daktarui Kvotėjui.

SLA Veikėjų Komitetas kreipiasi į visus Susivienijimo narius, prašydamas juos nominuoti šiuos aukščiau išvardintus veikėjus į Pildomąją Tarybą.

Išsirinkę juos į SLA Pildomąją Tarybą, Susivienijimo nariai tik pasitarnaus savo organizacijai. Rekomenduojami asmenys nuodugniai pažįsta SLA organizacijos reikalus. Jie, daugiau, negu kas kitas, yra kvalifikuoti vadovauti mūsų seniausiajai broliškajai organizacijai — Susivienijimui Lietuvių Amerikoje.

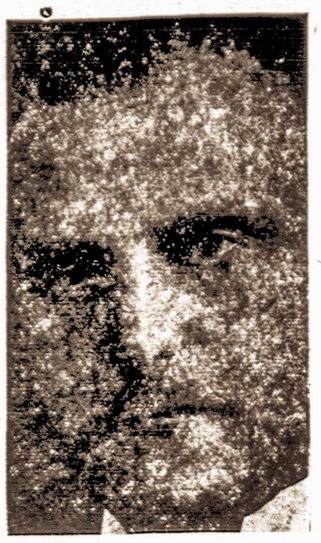

Teisėjas W. F. Laukaitis

SLA Veikėjų Komitetas

KAIP MANO TĖVAS PINIGUS KASĖ

Pagal šių dienų mano apskaičiavimus, tai buvo prieš 60 metų.

Mano tėvukas buvo laiškanešys ir labai maldingas žmogus. Kasdien iš Bubių pašto agentūros nešiodavo paštą į Kurtuvėnų miestelį (pačiame miestelyje paštas buvo įsteigtas tik 1911 m.).

Kartą tamsų rudens vakarą, jau netoli nuo miestelio, eina vieškeliu ir beria poterį po poterio. Vieškelio šalimis buvo nusodinta beržais, lyg kokia alėja. Staiga tarp vienų beržų švyst švyst keletą kartų iškilo ugnelė.

Nutrūko tėvuko poteriai, rožančių kišo į kišenių, ir pradėjo tamsoje dairytis, ką nors rasti. Po ranka papuolė medžio šaka, griebė ją ir padėjo toj vietoj, iš kur pakilo ugnelė.

Padėjęs ženklą, poterius vėl sumezgęs, skubėjo grįžti namo. Ryžosi kitą naktį eiti kasti. Vienam, žinoma, pavojinga eiti pinigus kasti, nes dažniausia jie būna užkeikti ir velniai apspinta kasėjus. Reikia talkininkų.

Tame pat name, tik kitame gale, gyveno bažnyčios pramatorius Petkus. Tėvukas, grįžęs namo, tuoj įsmuko pas pramatorių ir patylomis į ausį pašnibždėjo:

— Petkau, Petkeli, netoli Jurgiškio ąžuolo mačiau pinigus degant. Kitą naktį abu eisime kasti.

Rytojaus dieną tėvukas nuėjo į zokristiją pas zokristijoną švęsto vandens paprašyti, rodos, kažkokio benediktinio. Zakristijonas, pažiūrėjęs į tėvuką, paklausė, kam jis bus reikalingas.

— Na, tai, iš po nakties karvė ir kiaulė sušilusios, nuvargusios, turbūt, velnias jodinėja. Reikia pašventinti, —migčioja tėvukas. Zokristijonas nusišypsojo ir švęsto vandens davė.

Kitą naktį, kai jau vieškeliu nustojo žmonės važiavę, tėvukas ir Petkus išėjo pinigų kasti. Drauge pasiėmė ir savo 16 metų amžiaus sesutę Oną.

Atėję į pinigų degimo vietą, šermukšnine lazda apibrėžė aplink didelį ratą, kad velniai per jį nepereitų. Sesutę Oną pastatė po beržu, įdavė jai į rankas butelį su švęstu vandeniu, rožančių ir kitokių šventenybių. Liepė jai sekti aplink, kad pragaro pabaisos arti neprislinktų.

Apsišarvavę nuo baidyklių, pradėjo kasti. Kasa po vieną pasivaduodami. Iškasė jau giloką duobę, bet pinigų dar nėra. Geležine lazda pabado į dugną ir, rodos, atsimuša į kažką.

— Kaskime, Petkeli, rodos, atsimušo į skrynią, — ragina tėvukas, ir abu prakaituoja.

Jau pats vidurnaktis. Netoli esančioje žalioje girelėje staiga suriko sukliko nežmoniški balsai. Pradėjo skambėti, žvangėti, lyg kažkokie grandiniai. Pagaliau viskas perėjo į cypimą. Cypia, lyg visas pragaras būtų išsiveržęs.

— Petkau, Petkeli, ar girdi? — klausia tėvukas.

— Girdžiu, Jonai, girdžiu! — atsako Petkus.

— Bet kaskime. Per šventenybes velniai nepereis, — ramina tėvukas.

Velniai su triuksmu išsiveržė iš girelės ir pradėjo ratu aplink sukdami artėti prie kasančiųjų. Iš burnų eina ugnys. Kasantiems pradėjo šiaušti plaukai.

— Kaskim, Petkau, nebijokim! — drąsina tėvukas.

Pavargęs Petkus išlipo ant kranto, o į duobę įlipo tėvukas. Kasa kasa ir parūpo sužinoti, ar dar toli velniai.

— Petkeli, ar daro toli velniai? — klausia. Tyla. Petkaus nė žodžio.

— Petkau, ar apkurtai? Kur velniai?

Tyla. Tik girdėti velnių staugimas, cypimas ir žvangėjimas. Pasižiūri iš duobės, ogi Petkaus nė dvasios. Duok, Dieve, kojas — ir tėvukas nuo duobės pabėgo, nes velniai jau visai arti ratą suko. Užmiršo pasidairyti, kur yra sesuo Onutė.

Velniai, nebejausdami kasėjų, pradėjo tiesiog artėti prie duobės. Onutė, nusigandusi ir drebėdama, pusiau gyva stovėjo po beržu. Iš tos baimės ji negirdėjo ir nematė kaip vyrai pabėgo nuo duobės.

Kai velniai visai arti priėjo, Onutė pylė į juos švęstu vandeniu. Velniai, vietoj nuo švęsto vandens karščio cypti, pradėjo juoktis:

— Onute, Onute, nelaistyk švęsto vandens!

Onutė pažino zokristijono ir vargonininko balsus. Nubaidę pirmuosius kasėjus, kasė ir jie, bet tas pats — nerado tų degančių pinigų.

Visi grįžo namo. Petkus jau giliai miegojo, bet mano tėvuko dar nebuvo namie. Pamanė, kad jis grįžo ir vienas pats kasa. Nuėjo prie duobės, bet Jono ten nebuvo.

— Kur galėjo Jonas dingti? — susirūpino bažnyčios tarnai. Jeigu negrįžo į namus, tai turi būti kur nors čia netoli.

— Jonai, a, Jonai! — šaukia. — Išlįsk, atsiliepk!

Tyla, Jonas neatsiliepia.

Patikrino visus pakelės beržus, bet Jono nėra.

— Jonai, čia zokristijonas ir vargonininkas! — šaukia, bet Jonas neatsiliepia.

Tyli naktis. Klausosi. Kažkur girdėti balsiai kalbant poterius. Vadinas, turi būti čia pat netoli. Vėl šaukia, ieško aplink beržus, grioviuose, bet niekur nė dvasios. Poterių balsas eina lyg iš po žemės. Pagaliau randa akliną tiltelį vandeniui iš vieno griovio nubėgti į kitą. Malda eina iš po šio tiltelio. Jau pasilenkę į tiltelį šaukia:

— Jonai, lįsk laukan! Čia vargonininkas su zokristijonu.

Bet Jonas nelenda ir dar balsiau meldžiasi. Tik kai ištrauktas už kojų pamato ne velnių ragus, bet vargonininko ir zokristijono nosis, atsipeikėjo ir pradėjo pykdamas bartis. Pasirodo, Petkus nemokėjo paslapties išlaikyti ir jau iš pat ryto bažnyčioje išplepėjo zokristijonui, kad Jonas matė pinigus degant ir jiedu naktį eis jų kasti.

Tėvukas visą savo amžių negalėjo atleisti tiems bažnyčios tarnams už aną naktį.

St. Širvys

Šis aklas berniukas lanko New Yorko Institutą Neregiams Auklėti. Jis glosto guinėjo kiaulaitę, tuo būdu lavindamas savo pojūčius.

Taip būdavo prieš 35 metus...

NEW BRITAIN, Conn.—Spalio 17 d. vakare lietuvių svetainėje buvo vietos Lietuvių Bendruomenės Apylinkės pirmas didelis parengimas.

Į šį parengimą suplaukė iš visos plačios apylinkės lietuviai. Nemaža svetainės salė buvo pilnutėlė žmonių. Nė vienos sėdimos vietos nebuvo tuščios. Jaunimas noriai lipo į balkoną ir ten užėmė vietas.

Su mažu pavėlavimu koncertą pradėjo Apyl. sekretorius A. Burneika. Jis trumpai apibūdino Bendruomenės tikslą, pasveikino svečius ir pakvietė muziką J. Gaidelį vykdyti programą. Pirmojoj daly Bostono vyrų choras davė 7 dainas. Po to, V. Barmienė, liaudies dainų mėgėja, padainavo 3 populiarias dainas.

Iš pradžių tiek choras, tiek klausytojai buvo vienas kitam šalti, bet vos įpusėjus pirmos dalies programai abu susigyveno. Choras kiekvieną dainą vis geriau dainavo, o publika dar pamačiusi tautiniu kostiumu solistę V. Barmienę, buvo labai griausminga ir dainuojant senoviškas močiutės dainas, ne vienam ir ašara riedėjo.

Antrojoj daly vyrų choras davė 9 dainas, V. Barmienė dvi ir buv. Vilniaus operos solistas St. Liepas akompanavo vyrų chorui "Grybai" ir "Baltos Gėlės." Atskirai St. Liepas ("ant saldžiosios") padainavo "Tų bobelių dainavimas". Ši dalis buvo tikroji grožio ir pasitenkinimo dalimi. St. Liepas taip derinosi "Grybuose", kad publika prašė pakartoti.

Bostono vyrų choras, ved. muziko J. Gaidelio, yra rimta meninė jėga. Garbė ir padėka V. Barmienei, St. Liepai, kurie be atlyginimo talkininkavo šiai gražiai dainos talkai.

Gražų žodį tarė ir Centro vicepirm. dr. M. Colney iš Waterbury, Conn.

Programai pasibaigus, senieji lietuviai kartojo: "Tiek žmonių čia būdavo tik prieš 35 metus."

Bendr. Apylinkė šiuo dideliu ir gražiu darbu užsirekomendavo rimtai.

— Iš gauto gausaus pelno paskirta: Balfui ir Altui po 50 dol., Vargo mokyklai Vokietijoje 25 dol. Bostono Baltijos skaučių tuntui 15 dol.

Valdyba planuoja, kaip daugiau lieutvių įtraukti į šią apylinkę, kad sustpirėjus, būtų galima rūpintis lietuviška mokykla, spauda ir nykstančiu lietuviškumu. **A.**

Tremtyje liko patys silpniausieji: vaikučiai, ligoniai, invalidai, našlės, seneliai. Savo auka parodyk jiems, kad jų nepamiršai.

AUKOS K. DRUNGOS OPERACIJAI

Po 2.-dol.: H: Adv. J. Alekna, H. Andriuška, V. Augustinas Al. Banys, V. Birutis,, J. Brazinnskienė, Alg. Brazinskas, V. Četienė, Alb. Didžiulienė, A. Dimavičius, L. Dymša, A. Dumbrys, Br. Dūda, Br. Elsbergas, S. Gabė, Magd. Grikietytė (hilad.), J. Končius, Lehtpere, A. Maciūnas, Br. Markeliūnas, J. Maurukas, H. Mikuckis, P.T. Nicolelis, S. Pajur, Ed. Sinkevičius, Jan. Staškevičiūtė, Vyt. Staškus, Vl. Staškus, L. Šimkus, Tareila, P. Ulėnas, Pr. Vainauskas, L. Virbickas, T. Wieczorek, J. Zarniš, E. Zukienė.

Po $1.- dol.: Alex. St. Bagdonas, V. Bagdonavičius, Ant. Bagdžius, J. Bolen, M. Bručienė, St. Butkus, V. Dambrava, E Dapson, Th. Delinks, M. Dymšaitė, R. Dumša, E. Garlienė, I. Gasiūnas, V. Gedgaudas, A. Gitnitzky, V. Grigaitytė, P. Jakelaitis, V. Jasaitienė, Al. Karpis, Karvelis, O. Kiverytė, Alb. Kynąstas, J. Klimavičius, Jul. Krumpikas, Krušinskienė, W. Kubilius, P. Labanauskas, Pr. Lauraitytė, S. Leveckis, N. Mačiūnaitė, A. Markevičienė, Al. Mikalonienė, J. Montvila, Pr. Narvydas, A. Norkus, H. Paadre, A. Petrulis, Reisys, B. Rimavičienė, R. Rohoza, J. T. Sanders, A. Stasiūnienė, M. Steponavičienė V. Sutkus, I. Taruška, S. Valinius, M. Vaišnys, ir. Vakselienė, J Valakas, A. Vasiliauskienė, J. Zenavokienė, K. Žadeika, K. Žukauskas.

Po 50 c.: O. Bileris, Ramanauskas, M. Staralis, L. Vebeliūnas, Rimas, Žukauskas.

M. Vilneks — 25c.

Viso, New Yorke ir apylinkėse, 705.75 dol.

Chicago, Ill.

(Aukas rinko LRS Chicagos I-jo skyriaus nariai. Čia neįeina augščiau minėto atskiro Chicagos Komiteto surinktos lėšos).

Po 5:-dol.: J. Budrikis, P. Ivinskas, N. Martinkus, A. Paukštė,

Po 2 dol.: P. Alseika, V. Balanda, V. Banys, P. Giedrimas, P. Jocius, J. Miečius, Pauline Satikis, A. Šakalys, A. Vinogradov.

(Bus daugiau)

Ar jau aukojai Europos skurde likusiems tremtiniams?

KAD LIETUVIŲ TAUTA BŪTŲ IŠGELBĖTA

Kada 1940 m. birželio 15 d. nuo Šventosios, Palangos, Kybartų iki Vištyčio staiga nusileido Geležinė Uždanga ir Lietuvą su jos gyventojais aklinai atskyrė nuo Vakarų, atrodė, niekas jais nebesirūpins, jų vargai, kančios ir aimanos niekam nebus žinomi, jų pagalbos ir teisybės prašąs šauksmas nepasieks laisvojo Vakarų pasaulio, ypač JAV, kur randasi ketvirtadalis lietuvių tautos, ir tautos kamienui Nemuno žemupy bus lemta pamažu išnykti, užmirštam laisvojo Vakarų pasaulio Sąžinės ir Teisingumo.

Bet Amerikos lietuviai, kurie, surinkę šimtus tūkstančių parašų anomis Lietuvos prisikėlimo dienomis, kreipėsi į Amerikos Prezidentą prašydami, kad ši didžioji šalis pripažintų Lietuvos nepriklausomybę, kurie pirmaisiais Nepriklausomybės metais savo gausiomis aukomis prikėlė Lietuvą iš griuvėsių, kurių garbingi atstovai lakūnai Darius ir Girėnas pakilo oro žygin per Atlantą, kad stipresniais dvasiniais ryšiais sujungtų abiejose Atlanto pusėse gyvenančius brolius lietuvius, ten okupuotoje Lietuvoje raudonajam terorui kasdien vis žiauriau siaunčiant, 1940 m. spalio 15 d. į Washingtoną pasiuntė dešimtį veikliausių savo atstovų, kurie, nuvykę į Baltuosius Rūmus, prezidentui Rooseveltui įteikė memorandumą pavergtosios Lietuvos reikalais ir iš prezidento gavo užtikrinimą, kad Lietuva vėl bus laisva. Laisvojo Vakarų pasaulio Sąžinė ir Teisingumas, ačiū Amerikos lietuviams, atsistojo pavergtos Lietuvos pusėje.

Toji atmintina 1940 m. spalio 15-ji yra laikoma ALT įsisteigimo data, to paties Alto, kuris iki šios dienos, apjunges visas lietuvių patriotines sroves, tebeveda energingą kovą už Lietuvos išlaisvinimą, kuris daug darbų nuveikė ir savo pasiektais laimėjimais, ypač Kersteno Rezoliucijos pravedimu, įrodė ne tik mums, bet ir kitiems, kad mes esame politiškai stipri grupė, kovojanti ir laiminti klausimuose, kurie mums atrodo yra svarbūs Lietuvai ir šiam kraštui.

"Kova eina ir artėja į lemiančią fazę. Pusiaukelėje sustoti negalima! Vakarai stiprina savo jėgas Laisvei, Teisei ir Teisingumui nuo bolševizmo apginti. Mums reikia dar didesniu vieningumu tęsti kovą iki galutinės pergalės" — rašoma viename iš ALT biuletenių. Taigi prieš akis nauji įvykai, akylus budėjimas ir darbai. Pademonstruoti nepalaužiamą organizuotos patriotinės Amerikos lietuvių visuomenės nusistatymą visomis išgalėmis siekti, kad lietuvių tauta būtų išgelbėta nuo sunaikinimo, pareikšti padėką JAV Atstovų Butui ir jo vadams už Kersteno Rezoliucijos priėmimą ir Prezidentui Eisenhoweriui bei Valstybės Sekretoriui už jų paramą Rezoliucijoje išreikštam ALT sumanymui, apsvarstyti planus tolimesniems žygiams šio krašto valdžioje ir visuomenėje prieš Lietuvos pavergėjus, sutelkti daugiau lėšų kovai dėl Lietuvos laisvės — šitokiems tikslams š. m. lapkričio mėn. 27 ir 28 d.d. Chicagoje Amerikos Lietuvių Taryba šaukia VISUOTINĮ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESĄ.

Istorija aiškiai rodo, kad sunkiomis ir reikšmingomis Lietuvai dienomis lietuviai moką vieningai susitelkti krūvon ir atkakliai siekti užsibrėžto tikslo, nesiskaitydami net su aukų dydžiu. Ir šios dienos yra svarbios ir reikšmingos. Juo daugiau mūsų patriotinės organizacijos, draugijos ar sambūriai pasiųs atstovų į Visuotinį Amerikos Lietuvių Kongresą, juo jis bus reikšmingesnis ir svaresnis, juo toliau ir aukščiau pasklis mūsų vieningas balsas. Ir pinigai, kaip toji parako ugnis kautynių lauke, būtinai reikalingi Lietuvos laisvinimo darbui tęsti. Tėvynės Lietuvos laisvės labui atidavė partizanų ir kankinių kraują, vargšai lietuviai kolchozininkai, dalindamiesi su vokiečiais pabėgėliais ir belaisviais paskutiniu duonos kąsniu, atkreipė Vakarų Europos gyventojų akis į pavergtą Lietuvą ir, lyg atpildą už anų kraują ir aukas, visos organizuotos patriotinės lietuviškosios visuomenės vardu ALTo vadai nuolatos beldžiasi į pasaulio sąžinę, prašydami nepamiršti kenčiančios Lietuvos, jie iškovoję reikšmingesnis ir svarbesnis, ciją ir toliau dirba svarbų Lietuvos laisvinimo darbą tame krašte, kuris tik gali suteikti Laisvę ir Nepriklausomybę Lietuvai. O mūsų suaukoti pinigai parems ir įgalins tesėti Lietuvos laisvinimo pastangas iki pergalės, iki lietuvių tauta bus išgelbėta iš bolševikinės vergijos.

Vladas Butėnas

REIMANN & BRESSE
Didžiausia vokiečių baldų prekyba
AUKŠTOS KOKYBĖS BALDAI
Didelis baldų pasirinkimas 7-niuose aukštuose
Baldai miegamiesiems, valgomiesiems kambariams, salionams virtuvėms ir t.t.
1495 3rd Ave. (Tarpe 84 ir 85 gatvių) New York 28, N. Y.
Tel. RE 4-7040—41
Atidaryta 9-6 kasdien, 9-9 šešt.

JOIN OUR NEW CHRISTMAS CLUB NOW
Latest Interest Rate 2½% Credited and Compounded Quarterly A Year
On Regular Savings Accounts
Interest starts the first of the month on sums from $25 to $10.000
Deposits made on or before the 10th business day of January, April, July and October and the 3rd business day of all other months draw interest from the first of such months if left to the end of the quarterly dividend period.
THE Kings County SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to $10,000.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

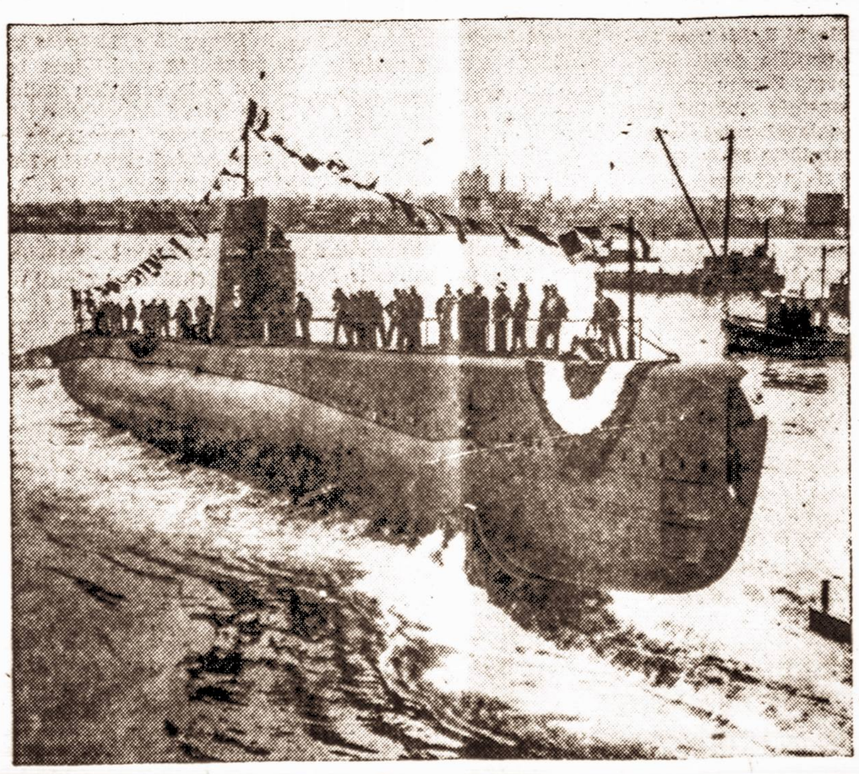

Šis modernus povandeninis laivas buvo pastatytas Groton, Conn., pagal Peru respublikos valdžios užsakymą. Kitas panašus laivas Peru valstybei baigiamas statyti.

LIETUVIAI ADVOKATAI

ST. BREDIS, JR.
27 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP. 7-7083

WM. J. DRAKE
(DRAGUNAS)
85-03 Wareham Pl.
JAMAICA ESTATES 3, N. Y.
JAmaica 6-7272

KĘSTUTIS W. MICHELSON
111-15 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL 18, N. Y.
VIrginia 7-4111

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 7-8067

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 4-0862
Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:
USA per year $5.00
CANADA and other countries $6.00
Advertising Rates on Application

SAVAITĖS ĮVYKIAI

KLAIDINA VISUOMENĘ

Eltos Informacijos, rašydamos apie Latvijos pasiuntinio Feldmanio mirtį tarp kitko sako: "Kai prieš penkerius metus Vašingtone mirė Latvijos pasiuntinys, Dr. Bilmanis, latvių laisviesiems diplomatams ir VADOVAUJANTIEMS VEIKSNIAMS pavyko 1949 m. išgauti iš JAV sutikimą, kad J. Feldmanis būtų skiriamas ir tvirtinamas naujuoju Latvijos pasiuntiniu Vašingtone..." "Kai ta s pakeitimas", rašo toliau Elta, "įvyko (1949 m.) Latvijos valdžia jau buvo okupantų žinioje (bereikalingas aiškinimas!). Tačiau JAV sutiko pripažinti LAISVŲJŲ LATVIŲ INSTITUCIJŲ (kokių?) pristatytą kandidatą į tą svarbią vietą."

O tikrai buvo taip: tik Latvijos diplomatijos šefui min. Zarinui pavyko išgauti iš JAV sutikimą paskirti pasiuntiniu Feldmanį ir kad joks Latviškas VLIKas t. l. "vadovaujantieji veiksniai" bei "laisvųjų latvių institucijos", kaip rašo ELTA, tame paskyrime nedalyvavo. Reikėtų, kad ELTA informuotų žmones taip, kaip buvo, bet ne taip kaip ji norėtų kad būtų. Pavadinimas "Dipl. Šefas" ELTAI nepraeina pro burną, net jeigu prieš jį ir stovi žodis "Latvijos".

Ir po pasiuntinio Feldmanio mirties Latvijos dipl. šefas Zarinas išskrido iš Londono į Washingtoną vėl tartis su JAV vyriausybe dėl naujo pasiuntinio paskyrimo.

Atrodo, kad jokie latvių "vadovaujantieji veiksniai" min. Zarinui šitame atsakomingame darbe nekliudė.

Šito pasikalbėjimo rezultatai dar nėra paskelbti.

Vokiečiai apie Kersten

Bonnoje leidžiamas General Anzeiger ir kt. vokiečių spaudos organai paskelbė DPA iš Londono perduotą žinią apie Kersteno reikalavimą įsteigti prie Jungt. Tautų tarptautinį tribunolą, kuris turėtų bausti visus nusikaltėlius, įvykdžiusius Pabaltijo kraštuose masinius žudymus ir trėmimus.

Laikraštis pažymi, kad Kerstenui į rankas yra patekusi visa eilė svarbių sovietų NKVD slaptų įstatymų, atskleidžiančių sovietų žiaurumus. Nors toks tribunolas kaltininkus praktiškai teistų ir už akių, tačiau vistiek tai pavergtosioms tautoms būtų didelis padrąsinimas, kuris parodytų, kad laisvasis pasaulis jų nėra užmiršęs. O tai palaikytų jų viltis, kad galų gale nugalės teisingumas.

Tokio tribunolo įsteigimu taip pat džiaugiasi Hamburge leidžiamos Norddeutsche Nachrichten, Kasseler Post, Ostfriesische Rundschau, Fraenkische Presse ir kt. vokiečių spaudos organai, nors pvz. Pfaelzische Volkszeitung šios rūšies amerikiečių kaltinimus sovietams laiko gerokai pavėluotais.

Vokiečių pabėgėlių laikraštis Die Stimme taip pat įsidėjo pranešimą apie Kersteno pasisakymus dėl tautinių karinių vienetų iš Rytų Europos kraštų sudarymo. Laikraštis pažymi, kad Kerstenas palaiko ypačiai glaudžius ir nuoširdžius santykius su Pabaltijo valstybių veiksniais.

TRISDEŠIMT PENKI METAI LIETUVIŠKAM GINKLUI

ST. BUTKUS

Lapkričio 23 d. sueina 35 metai, kai oficialiai buvo įsteigta Lietuvos kariuomenė.

Nors šiandien tos kariuomenės nebėra, ją priešai sunaikino, tačiau ji tebėra gyva kiekvieno lietuvio patrioto širdyje. Kiekvieną lapkričio 23 d. lietuvis ją prisimena, ir tai jau įėjo į visos tautos tradiciją.

Ar iš tikrųjų šiandien nebėra Lietuvos kariuomenės?

Reikėtų gerokai pagalvoti ir paginčyti. Šiandien Lietuvoje veikiantieji partizanų daliniai ar tik nebūtų Lietuvos kariuomenės tęsinys.

Iš šykščiai gaunamų žinių matyti, kad tie partizanų daliniai sutvarkyti kariuomenės pagrindais ir daugelis partizanų dėvi Lietuvos kariuomenės uniformą. Galima daryti išvadas, kad patys partizanai save laiko Lietuvos kariuomenės tęsiniu.

Lapkričio 23 d. sukakties proga prisimindami Lietuvos kariuomenę, nors trumpai savo mintimis nukilkime į Nepriklausomybės karus, 1919 — 1920 m. kovos žygius.

Nepriklausomybės kovas pirmiausia pradėjo irgi partizanai.

Jeigu kariuomenės pirmosios kovos prasidėjo 1919 m. vasario mėn. pradžioje, tai Biržų apr. (ir kitose gretimose to apskrities srityse) jau sausio mėn. pradėjo kovas mūsų pilkieji partizanai. Juos daugiausia žinome Joniškėlio partizanų vardu. Pats pirmasis už Lietuvos nepriklausomybę žuvo partizanas Aleksandras Vainauskas, 1919 m. sausio 16 d. ties Rimkūnais.

Giliau imant, laisvės ir nepriklausomybės kovos prasidėjo dar 1918 m. prieš okupantus vokiečius. Lapkričio mėn. pabaigoje Nedzingės apylinkės vyrai nuginklavo vokiečius. Jų vadas Jokūbas Sluškonis buvo sužeistas kovoje.

Tuo pat metu ir 60 ginkluotų vyrų iš Kučiūnų apylinkės (Seinų aps.), klebono **kun. Galecko vadovaujami, puolė vokiečius** ir atėmė iš jų prisiplėštą iš gyventojų turtą.

O tokių paskirų kovų su vokiečiais buvo ir daugiau įvairiose Lietuvos srityse.

1919 m. pradėjo kovas jau su kitu priešu — rusais bolševikais, atslinkusiais iš Rytų. Jau didesnė Lietuvos dalis buvo bolševiku užimta. Net giliai į Žemaitiją įlindo ir buvo užėmę Telšius ir kitas tolimesnes vietoves. Sedos komendantūros žemaičių savanorių daliniai, Joniškėlio partizanai buvo atkirsti nuo likusios dar laisvosios Lietuvos dalies kariuomenės branduolio.

Savanoris veja raudonąjį okupantą

1919 m. vasario mėn. pradžioje bolševikų jėgos slinko į Kauną iš dviejų pusių. Vienos raudonųjų grupės jau buvo pasiekusios Kėdainių apylinkes, o kitos Dzūkiją — Alytaus ir kitas sritis. Užėmę Kauną, bolševikai tikėjosi visai sunaikinti Nepriklausomą Lietuvą.

Reikėjo veikti. Dar neparuošta, neapmokyta, menkai ginkluota ir įvairiai, tik jau ne kariškai apsirengusi savanorių kariuomenė pirmiausia pastojo bolševikams kelią ties Kėdainiais. Vasario 8 d. lietuvių savanorių Kėdainių ir Panevėžio apsaugos būriai atmušė bolševikų puolimą, patys pradėjo juos pulti ir atstūmė priešą iki Šėtos. Tose kovose vasario 9 d. žuvo Povilas Lukšys. Tai pirmoji kariuomenės kovų auka iš kareivių eilių.

Bolševikų pastangos apsupti Kauną iš šiaurės buvo palaužtos

Vasario 9 — 13 d. įvyko kitos kovos prie Jezno. Pirmosios kautynės lietuviams nepasisekė, nes Lietuvos kariuomenės vienas karininkas rusas išdavė mūsų savanorius bolševikams. Iš paimtų nelaisvėn žiauriai nužudė 18 savanorių. Tačiau po keleto dienų lietuviai atsiėmė Jėzną ir čia palaužė bolševikų slinkimą gilyn į Lietuvą.

Vasario 13 d. bolševikai pradėjo pulti Alytų ir jį užėmė. Kovose žuvo 1 pėstininkų pulko vadas karininkas Antanas Juozapavičius. Tai pirmoji Lietuvos kariuomenės karininkų auka. Po keletos dienų lietuviai vėl atsiėmė Alytų ir pavojus Kaunui buvo pašalintas.

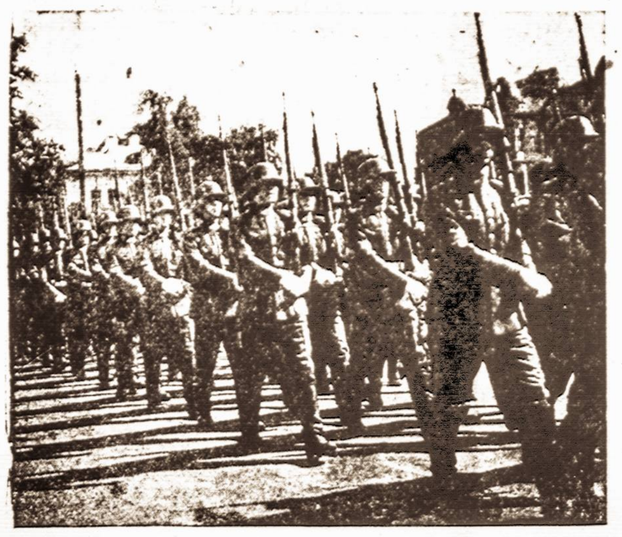

"Marš marš, kareivėliai..."

Balandžio mėn. viduryje Lietuvos kariuomenė visu frontu buvo pasistūmėjusi pirmyn. Tikėjosi ir Vilnių pasiekti. Pakeliui į Vilnių jau buvo netoli Vievio.

Tuo metu Vilniaus bare ir lenkai puolė bolševikus

Balandžio 19 d. lenkai užėmė Vilnių ir pradėjo slinkti prie Lietuvos kariuomenės užimtų vietovių. Lenkų kariuomenė susitiko su Lietuvos kariuomene prie Vievio. Kautynių neįvyko, bet ir gerų santykių nebuvo.

Lietuvos kariuomenė toliau puolė bolševikus. Smarkiausių kautynių įvyko prie Panevėžio. Pirmą kartą Panevėžį lietuviai užėmė gegužės 19 d., bet greit buvo atstumti. Antrą kartą ir jau galutinai Panevėžį užėmė gegužės 23 d.

Panevėžio kautynėse Lietuvos kariuomenei padėjo ir partizanai.

Apie 7 kilometrus nuo Panevėžio mūsų partizanai išardė geležinkelį ir nuvertė nuo bėgių bolševikų karinį traukinį. Visas vežamas turtas atiteko lietuviams.

Ukmergės miestą jau seniau lietuviai užėmė (gegužės 2 d.). Birželio 1 — 7 dd. užėmė Kupiškį, Skapiškį, Obelius, ir pasiekė Latvijos sieną. Birželio 2 d. buvo užimtas Utenos miestas.

Bolševikai stipriai įsitvirtino tarp Dusetų ir Jūžintų ežerų. Čia frontas ilgokai išsilaikė — iki rugpiūčio 24 d. Lietuvių Panevėžio rinktinė liepos 6 d. mėgino pulti bolševikus, bet nepavyko. Teko pasitraukti į senąsias pozicijas. Apie pusantro mėnesio vyko tik žvalgybos veiksmai.

Ukmergės lietuvių rinktinei tuo metu geriau sekėsi. Liepos 11 — 12 dd. puolė Salaką ir jį paėmė. Tačiau įsitvirtinusio priešo ir ji neįstengė toliau pastūmėti.

Rugpiūčio 24 d. Lietuvos kariuomenė pradėjo didįjį puolimą, vadinamą Zarasų operacijomis. Ukmergės rinktinė prie Degučių palaužė priešo gynimąsi, o rugpiūčio 26 — 27 dd. Panevėžio rinktinė puolė bolševikus Ilūkštos kryptimi. Tų kautynių metu mūsiškiai užėmė Zarasus, įėjo į Latvijos žemę ir rugpiūčio 30 d. pasiekė Dauguvos krantus (prie Daugpilio miesto). Lietuvių kairėje buvo latvių kariuomenė, o dešinėje lenkų.

Nuo šiol su bolševikais vyko tik pozicinis karas. 1920 m. sausio mėn. pradžioje latviams ir lenkams užėmus Daugpilio miestą, Lietuvos kariuomenė nebeteko fronto su bolševikais.

Lietuvis ima antrąjį priešą vanoti

1919 m. buvo keistoka mūsų būklė. Nuo pavasario jau turėjome du frontus: su bolševikais ir lenkais. Ypač keisti santykiai buvo su lenkais. Ties Daugpiliu (Latvijoje) buvome su jais lyg sąjungininkai. Drauge kovojome su bendru priešu — bolševikais, o jau Vilniaus bare ir Suvalkijoje su tais pat lenkais teko peštis.

Nuo liepos mėn. pabaigos atsirado jau trečias frontas — su bermontininkais. Tai vokiečių ir buvusių vokiečių nelaisvėje rusų karių junginys. Šiai avantiūristų gaujai vadovavo Bermont - Avalov.

Bermontininkai pirmiausia įsikūrė Latvijoje, o liepos 26 d. įsiveržė ir į Žemaitiją, užėmę Kuršėnus. Spalio mėn. Šiauliuose nuginkluoja lietuvius karius ir pradeda toliau plėstis į Žemaitiją. Spalio 16 d. jau buvo užėmę Biržus, Radviliškį, Linkuvą, Krekenavą ir kitus miestelius.

Lietuvos kariuomenė pradėjo grupuotis prieš bermontininkus.

Vienos dalys buvo paimtos iš bolševikų, o kitos iš lenkų frontų. Prasidėjo kovos su bermontininkais. Žemaitijoje pradėjo organizuotis lietuvių partizanai savo kariuomenei talkininkauti.

Iki lapkričio mėn. bermontininkai užėmė liniją: Suostai — Kriukai — Pašvitinys, Lygumai — Radviliškis — Šiaulėnai — Šiluva — Viduklė — Jurbarkas. Tuo metu, be bermontininkų, Lietuvoje dar laikėsi ir tikrosios vokiečių kariuomenės. Ji padėdavo bermontininkams, todėl mūsų kariams buvo sunku atskirti, kur baigiasi bermontininkai, o kur prasideda tikrasis vokietis.

Santarvininkai spyrė vokiečius išeiti iš Pabaltijo, bet jie nesiskubino.

Tik spalio 15 d. iš Lietuvos išvyko paskutinioji oficiali vokiečių kariuomenė. Savo karinį turtą paliko bermontininkams. Taip pat paliko ir daug karių, kurie prisijungė prie bermontininkų.

Lapkričio mėn. latviai pradėjo pulti bermontininkus. Jiems padėjo estai ir anglų karo laivai. Lapkričio 18 d. pradėjo pulti ir lietuviai. Lapkričio 21 d. lietuviai smarkiai puolė priešą ir kitą dieną užėmė Radviliškį. Čia buvo paimtas didžiausias grobis iš visų Nepriklausomybės kovų: 30 lėktuvų, 15 patrankų ir daugybė kitokių smulkesnių ginklų.

Bermontininkai visu frontu pradėjo trauktis.

Lietuvos kariuomenė juos supo Šiauliuose ir jau rengėsi kirsti paskutinįjį lemiamą smūgį. Tačiau lietuvių žygį sulaikė atvykusi Santarvės misija, vadovaujama prancūzų generolo Nieselio. Misija lietuviams liepė pasitraukti į senąsias savo pozicijas ir leisti bermontininkams laisvai išeiti iš Lietuvos.

Lietuviai paklausė ir pasitraukė.

Mūsų kareiviai siuto, kad neleido toliau pulti. Puolamoji kareivių dvasia buvo aukščiausiai pakilusi, kokia labai retai karuose pasitaiko. Tačiau bermontininkai nesiskubino išeiti. Toliau plėšė ir žudė gyventojus.

Matydami, kad nieko neišeina, lapkričio 27 d. lietuviai vėl pradėjo pulti bermontininkus. Gruodžio 7 d. užėmė Šiaulius ir iki gruodžio 15 d. galutinai išvijo priešą iš Žemaitijos. Daugelyje vietų gyventojai iškilmingai sutiko atžygiuojančią Lietuvos kariuomenę.

Sunkios kovos su lenkais

Jau nuo pat 1919 m. pavasario nebuvo gerų santykių su lenkais. Gegužės 8 d. įvyko pirmasis ginkluotas ginčas ties Vieviu.

Santarvės valstybės, norėdamos išvengti kovų tarp lietuvių ir lenkų, nustatinėdavo demarkacines linijas. Tačiau lenkai jų nesilaikydavo ir nuolat puldinėdami užimdavo vis naujas vietoves.

Trečioji demarkacinė linija buvo nustatyta pro Vyžainį, Liubavą, Punską, Seinus, Beržininkus, Būdviečius, Varėną, 10 — 12 kilometrų į vakarus nuo Varėnos — Vilniaus — Daugpilio geležinkelio. Šioji linija išsilaikė iki 1920 m. liepos mėn., kada bolševikai privertė lenkus pasitraukti iš Vilniaus.

1920 m. liepos mėn. lenkai smarkiai traukėsi nuo bolševikų ir jau turėjo palikti Vilnių.

Bolševikams artėjant prie Vilniaus, iš lenkų buvo gautas pranešimas, kad jie Vilnių užleidžia lietuviams.

Lietuvos kariuomenės kai kurios dalys vyko į Vilnių traukiniu, tačiau ties Kazimieravo kaimu (tarp Vievio ir Lentvario) lenkai klastingai puolė lietuvių traukinį. Įvyko atkaklios kautynės. Atmušti lenkai išsisklaidė po miškus ir jėga bandė prasiveržti į Lenkiją. Lietuvos kariuomenei teko gaudyti lenkų dalinius ir nuginklavus internuoti.

Liepos 15 d. Lietuvos kariuomenė įžygiavo į Vilnių, bet ten jau rado bolševikų dalių, kurie laikėsi iki rugpiūčio 26 d.

Lenkams traukiantis, mūsų kariuomenė rugpiūčio 1 d. buvo užėmusi šią liniją: Račkiai — Plotiškis, Vygrių ežeras, up. Juodoji Ančia iki Aukštasis tiltas — Gibai — Būdvietis.

(Nukelta į 6 pusl.)

"Galvas juodbėriai aukštyn..."

Manuel Odria, 16 metų Peru prezidento sūnui, įteikiama National Press Klubo dovana — Ansco kamera. Odria yra vienas "jaunųjų ambasadorių", atvykusių čia iš septynių Pietų Amerikos valstybių.

TRUMPAI IR AIŠKIAI

SIMAS URBONAS

VISAS ankstesnis ir dabartinis Vakarų demokratijų terliojimasis su rusiškąja Maskvos imperija, visa ligšiolinė vadinamosios pasaulinės taikos organizavimo tragikomedija, — savo esmėje **remiasi vienu pagrindiniu klausimu —**

GALIMAS AR NEGALIMAS BENDRADARBIAVIMAS?

TIK šį klausimą visu platumu išsprendusi, galingiausia pasaulio valstybė — JAV —galės atitinkamai rikiuoti savo diplomatinę ir ginklo kovą. **Tik tada Amerika galės elgtis taip, kad ir su ja** (ir su 160 milijonų jos žmonių) **neatsitiktų tas pat, kas, anot Dulles, atsitiko su 15 tautų ir su 600 milijonų žmonių Europoje ir Azijoje** — antrojo pasaulinio karo eigoje ir tuoj po jo.

Tos tautos ir tie žmonės, negirdėto melo ir grubiausios fizinės jėgos pagalba, buvo uždaryti raudonojoj fašizmo žardyje, kurį ligi šios dienos budriai saugoja spygliuotos vielos, šunys ir maskvinių erodų išprievartautas, ginkluotas "tarybinis" žmogus.

"Mums, lietuviams, šis klausimas yra visiškai aiškus jau ne nuo šiandien.

Su nužmogintų, sužvėrėjusių bolševikinių Rusijos ordų gaujomis, su Kremliaus sąmokslininkų "politika" — lietuvių tauta ir jos kariai **"bendradarbiauja"** jau nuo Spalinės Revoliucijos pradžios, nuo pirmųjų Nepriklausomybės Kovų dienų 1919 metais, pagaliau— nuo 1939-jų m., "garbingos" tarpusavės pagalbos sutarties su Sovietų Sąjunga...

***

VILKAS IR ĖRIUKAS

TAIGI, visa eilė tų judošių su Lietuva pasirašytųjų sutarčių, pradedant 1920 m. ir baigiant 1940 m. "iškilmingais" Maskvos pareiškimais, kad ji visiškai nesikiš į Lietuvos respublikos vidaus santvarką (kada raudonoji armija sugužėjo į mūsų žemę, kad Lietuvą "apsaugotų" nuo karo, nuo Hitlerio, su kuriuo tikrumoje rusai buvo slapta susitarę ir pasidalinę Pabaltijį ir nukariautąją Lenkiją, — nuėjo "šuniui ant uodegos"... Pasak anos senosios mūsiškės pasakėčios apie vilką ir ėriuką — **Lietuva buvo "kalta" vien dėl to, kad Kremliaus žvėrį badas ėsti spiria....**

Šis viso pasaulio komunistinių vilkų rujos badas tęsiasi be perstogės. Čia baisingai kaukdami, čia, tarsi taikingosios laputės, meiliai vizgindami uodega, — jie tykoja naujų aukų. Jų pagrindinis tikslas, kad kruvinoji penkiakampė žvaigždė sudaužytų baltąją, kad tik ji viena ilgainiui spinduliuotų visiems penkiems mūsų Žemės planetos kontinentams...

***

NIEKADOS!

TAD, koks gali būti susitarimas, koks bendradarbiavimas su alkanu žvėrimi? Su laukine sistema, kuri ne tiktai kitus, bet ir pati save ėda....

Vakar, pvz toks Berija buvo pats didžiausias tos sistemos išugdymo ir augos ramstis, o šiandien — jau "svoločius", "kapitalistų šnipas" ir viso pasaulio "liaudies priešas"'. Ko vertas gali papsirodyti rytoj Molotovas arba net ir pats Malenkovas?..

Su kuo gi laisvasis pasaulis pagaliau, turi reikalo? Su kuo gali tartis JAV vyriausybė? Kas iš to, jeigu ir, sakykime, susitartų? Kiek tokių sutarčių prikrauta Kremliaus seifuose?

Štai kodėl **lietuvių tautos** atsakymas į klausimą ar galimas bendradarbiavimas su sovietine "tarybų valdžia", ar ši sistema gali egzistuoti šalia demokratinių, kapitalistinių ar socialistinių, — **yra trumpas,** l abai aiškus ir nesugriaunamas: NIEKADOS!..

***

Neapykantos ir keršto šėtoniška "religija"....

RUSIŠKASIS komunizmas dega fanatiška, zoologine neapykanta visam likusiajam pasauliui: visoms kitoms sistemoms, religijoms, kraštų vyriausybėms, visiems kitaip galvojantiems žmonėms. Tokia pat neapykanta ir kerštu privalo būti persisunkęs ir kiekvienas "doras" nepartinis tarybinis žmogus.

Šis dėsnis yra alfa ir omega viso to šėtoniško "tikėjimo", kurį mes gerai pažįstame, kurio buvome atkakliai mokomi anų nudriskusių, ožiu dvokiančių raudonųjų "apaštalų", Lietuvos liaudžiai taip "laimingais" 1940-41 m., kada "suklestėjo, sužydėjo visas kraštas raudonai"...

Įvairūs JAV žmonių nuomonių tyrinėtojai šiandien galėtų pasakyti, **koks procentas šios šalies gyventojų šiandien dar tiki, kad susitarimas su Sovietų "valdžia" yra galimas.**

Mes —netikime, nors pjauk!

Lai šį mūsų nusistatymą užsirašo JT demokratiniai politikieriai! O mes — šaukiame ir šauksime! Atkaskite Korejoje nukankintų savo kareivių duobes ir pasižiūrėkite! Ar tai nėra keršto ir gyvuliškos neapykantos pasekėjų darbas?

Ar galimas susitarimas su komunistine bestija, kada pasaulyje ji planingai virškina tuos laimėtuosius 600 milijonų žmonių?..

Taip! Susitarimas tikrai yra galimkas: iškelti aukštyn rankas... ir pasiduoti...

Lapkričio 4 d.prezidentas Eisenhoveris priėmė spaudos atstovus ir, kalbėdamas apie respublikonų pralaimėjimus praeito antradienio rinkimuose, jis pareiškė:"Aš esu pralaimėjęs kovas ir pirmiau."

Šitoje spaudos konferencijoje netiesioginiai buvo paminėta Eisenhoverio laimėjimo metinės. Jis, tarp kita ko, pareiškė, kad republikonų programa ilgainiui rasianti pritarimo tiek nepriklausančiuose partijose, tiek demokratuose.

Muzikos pasaulyje

Arturo Toscanini ir NBC simfoniniai koncertai

Būrelis rinktinių svečių, susirinkusių Carnegie salės gale pereitą ketvirtadienį pasiklausyti Arturo Toscanini pirmosios šio rudenio repeticijos, pajuto nemažą smūgį, kai vietoje baltaplaukio, juodmarškinio "Maestro", batoną pakėlė seniai nematytas Pierre Monteaux.

Susirinkusieji nusiminė ne todėl, kad sceноje pasirodė kitas dirigentas, bet todėl, kad kiekvienam kilo baisi mintis: turbūt su Toscanini kažkas negero atsitiko ir jis daugiau nebegrįš...

Vėliau paaiškėjo, kad Toscanini buvo susirgęs influenza ir gydytojo įsakytas dar vieną savaitę ilsėtis. Žymusis maestro dirigavimą perims lapkr. 15 d. Kaip ir praeityje, NBC simfoniniai koncertai iš Carnegie Hall bus perduodami per NBC radijo tinklą, bet, vietoje šeštadienių, koncertai šiemet bus sekmadieniais nuo 6:30 iki 7:30 val. vakare.

Toscanini koncertai, į kuriuos veržiasi tūkstantinės minios, nors už pigiausią vietą, kartais reikia mokėti po 25 dolerius, visuomet įdomūs, visuomet kelia nuotaiką ir sunkiausi rūpesčiai bei vargai užmirštami. Nemažiau įdomios yra ir jo repeticijos, į kurias (priklausant nuo Toscanini ūpo), kartais, sunkiau pakliūti, negu į jo koncertus.

Tik šiomis sunkaus darbo valandomis tegalima Toscanini pamatyti ir pažinti, kaip žmogų ir genijų, kartais švelnų, kartais labai piktą. Kaip sunkiai ir sąžiningai jis dirba, kaip baisiai jis koliojasi, maldauja, kovoja, prašo iki pasiekia to tobulumo, kuriuo pasireiškia visi jo diriguojami kūriniai. Toscanini atrodo senas kol į rankas nepaima batono. Ir po trijų valandų darbo jis atrodo atgijęs, tuo tarpu kai jo orkestro nariai tik apie poilsį galvoja. Tokiais momentais Toscanini, lyg ir juokaudamas, pastebi: "Vistiek aš jus visus pergyvensiu."

Savo orkestro nariais Toscanini labai rūpinasi ir su visais ne darbo metu yra draugiškas. Švenčių progomis kiekvieną apdovanoja, dažnai jiems surengia priėmimus savo rezidencijoje, Riverdale, New Yorke. Orkestro nariais ne tik rūpinasi, bet ir jaudinasi, jei kurį nors ištinka nelaimė. Pereitą žiemą, kai vienas smuikininkas žuvo subway nelaimėje, Toscanini atšaukė repeticijas ir vienas užsidaręs kambaryje liūdėjo. Vėliau smuikininko našlei pasiuntė savo asmenišką čekį.

Toscanini švelnus ir jautrus, bet, kartais, jo pykčiui ir žiaurumui, jei taip galima pavadinti, taip pat nėra ribų.

Vienos repeticijos metu, ilgesnį laiką dirbęs ant trumpos frazės iki buvo atlikta, kaip reikiant, Toscanini tiek supyko, kad scenoje sudraskė marškinius ir, itališkai koliodamasis, išėjo lauk, kur, žinoma, visuomet pasiruošęs stovi jo šoferis su limozinu. Sunku įspėti, kada jo pyktis sprogs. Repetuojant Beethoveno devintąją simfoniją, pertraukos metu, viena jauna choristė priėjo prie Toscanini, paprašydama jo parašo. Maestro taip žiauriai ją iškoliojo, kad dainininkė, kaip prisvilusi, iš vietos nepajėgė pajudėti. Toks yra Toscanini, kuris vistiek visų mylimas ir garbinamas.

Jo koncertuose, pirmosiose eilėse, dažnai sėdi dailininkai, kurie bando nupiešti jo įvairias veido išraiškas ir nuotaikas. Bet turbūt niekas nepajėgs pagauti jo besikeičiančios veido spalvas, kaip jis parausta ir vėl pabala atskirais momentais, kada diriguoja Beethoveną, Wagnerį, Respigi ir kt. Jo žestai nėra platūs, bet rafinuoti ir grakštūs. Orkestras jį seka labiau iš jo akių žvilgsnių. Jis mato kiekvieną to didelio kolektyvo narį.

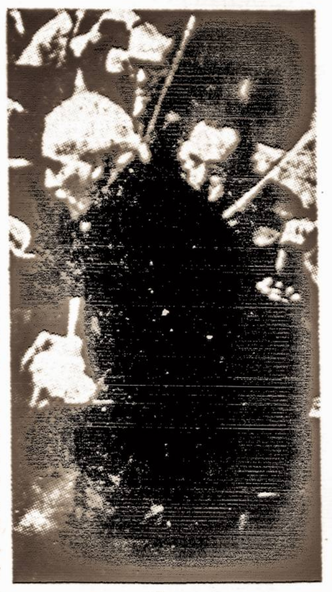

Arturo Toscanini

Vienas impozantiškiausių Toscaninio koncertų pereitais metais, buvo jo 87 gimtadienio proga pastatyta Beethoveno Missa Solemnis. Kiekvienas, ten buvęs tą vakarą, to koncerto neužmirš visą gyvenimą.

Daug kas tada galvojo, kad tai bus jo paskutinis pasirodymas. Ir todėl tikrai turime būti dėkingi ir džiaugtis, kad jis tebėra stiprus ir "jaunas", vėl grįžo į New Yorką, pradėdamas septynioliktuosius metus, kaip NBC simfoninio orkestro dirigentas.

Toscanini yra labai paprastas ir kuklus žmogus. Bet jis yra daugiau kaip genijus. Jis yra dvidešimtojo amžiaus stebuklas!

V. T.

UŽ DARBO IR BUTO GARANTIJAS MES PRAŠOME LIETUVIŠKUMO GARANTIJŲ

JUOZAS VALTYS

Su atvirom rankom laukiame atvažiuojant naujų tremtinių, kurie čia atvyks pagal naująjį DP įstatymą. Iš 10,000 mūsiškių Vokietijoje ir kitur tikimasi į Dėdės Samo kraštą sulaukti bent 2000. Norime, žinoma, savųjų sulaukti kuo daugiau, bet įstatymo varžtai nedėkingi mums.

Ir štai vėl Amerikos lietuviams iškyla naujas garantijų davimo reikalas. Mes tikime, kad tų garantijų davimas bus toks pat sėkmingas, kaip ir anksčiau, vadinasi, kai Amerikos krantus pasiekė 30.000 iš tėvynės išguitųjų.

Pirmą kartą Amerikos lietuviai, duodami tos rūšies garantijas, sakytumėm buvo savotiški naujokai. Tada "sirgta" — kuo daugiau ir greičiau žmogų ištraukti iš pragaro.

Ir, tur būt, tada niekam nei į galvą nedingtelėjo mintis, **ar nebūtų išmintinga už garantijas pareikalauti garantijų**, kurios šiandien po pirmosios garantijų gadynės, kalbant atvira širdim, labai praverstų.

Klausite kokių čia garantijų norite? Trumpai tariant, jas pavadinčiau **lietuviškumo garantijomis**. Daugeliui iš karto atrodys, kad tai labai juokinga. Juk kaip čia iš lietuvio reikalauti lietuviškumo!

Nereikia daug rašalo lieti, reikalą aiškinant. Apsidairykime aplinkui, ir krūvomis gausime pavyzdžių iš "negaranituotų" garantijų, kai buvo laukta nemunai lietuviško kraujo ir pulso iš naujakurių, o dabar esmėje išėjo iš to šnipšt.

Beje, šis teigimas taikomas ne visiems, bet, daugelis sutiks, bent pusei ar net daugiau, tai tikrai. Nereikia čia Saliamonu būti, bet faktas toks, kad, kai naujakūriai buvo Europoje, jų kursas tada Amerikos lietuvių akyse buvo bene 100 procentų aukštesnis. Kodėl tas kursas dabar kritęs, jau būtų perplatu čia tyrinėti.

Kad nesikartotų praeities klaidos, ir iškyla klausimas, ar nebūtų naudinga už garantijas taip pat paprašyti garantijų— bent, kaip sakiau, lietuviškumo.

Siūlau, kad į tas lietuviškumo garantijas būtų įrašyti bent šie punktai:

1. Tėvų pažadėjimas — tikriau priesaika, — kad jų vaikai bent per vieną kartą nenutautės. Čia reikalas mūsų tautai gyvybinės svarbos.

2. Tėvai su vaikais namie turi kalbėti vien lietuviškai. Angliškai vaikai išmoks ir savaime, be tėvų specialaus raginimo.

3. Atsidėkojant už Balfo rūpestingumą bei širdį, kasmet, iki bus reikalas, aukoti bent 3-5 dol. Tai, mano supratimu, svarbu. Pav., jei 30.000 naujakurių dabar kasmet paaukotų bent po penkinę, susidarytų 150.000 dolerių suma, kuri Balfo reikalus paverstų kiton aukštumon.

4. Naujų naujakurių vaikai turi neužsikrėsti šeimos vėžiu. Yra tūkstančiai gražių lietuvaičių ir mūsų vaikinų, kurie tinka pasirinkti į porą. Teršti lietuvių kraują italėmis, airėmis, vokietėmis ir kitomis —mirtina nuodėmė sau ir tautai.

5. Nelikti vienuoliu. Su širdim dalyvauti bent vienoje lietuviškoje organizacijoje. Kartu su visais Amerikos lietuviais veikliai dalyvauti kovoje už Lietuvos reikalus.

6. Skaityti bent vieną lietuvišką laikraštį.

7. Neužmiršti tų, kurie kaip ligoniai, pasenę liko Europoje. Bent didesnių švenčių proga jiems ištiestų pagalbos ranką.

8. Mokėti sugyventi su Amerikos lietuviais. Neniekinti jų bei jų atliktų darbų. Šis paprotys dabar labai madoje.

9. Bent laikinai nustoti didžiuotis daktarų, profesorių, viršininkų, padėjėjų ir viršaičių titulais.

10. Nesigėdinti, kad esi lietuvis. Tavo tėvo pavardė —tai turi būti gražiausia.

Šito viso Amerikos lietuviai iš širdies prašo už garantijas. Galima suprasti, kad šie 10 punktų, kurių daugiau galima būtų išminėti, yra labai lengvai garantuojami kiekvieno lietuvio patrioto, bet yra svarbu, kad nauji vėjai naujo naujakurio, dabar dar Europoje, pasiekus Dėdės Samo žemę, nenuneštų kiton pusėn. O taip esti!

JŲ GAILIOS AKYS ŽIŪRI Į TAVE

JUOZAS AUDĖNAS

Nenusisuk, broli lietuvi, nuo tų įdubusių akių. Tiesą, jos pajuodusios, kartais net klaikios. Tokių juk kiekvienas matėme. Tik truputį tesušyla Tavo širdis žmogaus meile, ir Tu nelauksi iki bus ištiesta maldaujanti sudžiūvusi ranka.

Žinai juk gerai, kad tai tikro Tavo brolio, brolio lietuvio ranka, kuri nepajėgia nei mašinų sukti, nei medžių kirsti, o vos ištiesiama duodamai aukai paimti.

Kieno tos įdubusios, pajuodusios akys, kieno tos išdžiūvusios, kaulėtos ir vos pakeliamos rankos, kieno išalkusios burnos-juk tai tų, kuriems nepersiskyrė Atlanto vandenys ir kurie pasiliko baisiojoj tremtyje.

Artinasi žiemos šalčiai, o tremtinio kūnas taip sustyręs. Jis nepridengtas, kad jam būtų šilta. Jo ir gyvenamasis kampelis nepasildytas. Juk jis tebėra tremtinys. Jis ne tik dar neįsikūrė, bet jis neturi net kur kurtis. Juk jis ten "auslenderis". Niekas jo ten nekviečia į mokyklas ir niekas jo jo n e r e n g i a pilietybei, kad paskui būtų pastoviu ir geriau aprūpinamu to krašto gyventoju. Jam ten žmoniškos širdies parodoma, tiesa. Tačiau nepaliaujamai laukiama, kad tik greičiau jo atsikračius. Jei ne tie kiauri plaučiai, juk seniai jis būtų gėrybių gamintojas, o dabar jis jiems tik našta.

Bet mums tas tremtinys, nors ir nesveikas, palieges, nedarbingas, yra labai ir labai mielas ir reikalingas. Klausiate kodėl? Todėl kad jis lietuvis, geras žmogus. Todėl, kad jo vargas, jo ašara pataiko į mūsų širdį, ją sugraudina, sukelia mumyse gailesčio ir socialinio globos jausmo kibirkštį. Tik pagalvokime, tik prisiminkime juos. Kai tik pažiūrėsime stačiai į juos, juste nepajusime, kai duosime jiems auką. Tokią auką, kuri nereikalaus nuo mūsų burnos nei kąsnio nutraukti, nei kitų rūpesčių turėti. Bet už tas širdies džiaugsmo, tikro džiaugsmo turėsime.

Atminkime tremtinius ir remkime Balfą.

TURKIJA PAMINĖJO RESPUBLIKOS SUKAKTĮ

Turkija, kuri šiandien turi 24 milijonus gyventojų, spalio 29 d. minėjo Mustafos Kemalio Ataturko įkurtos respublikos 30 metų sukaktį. Tose iškilmėse dalyvavo ir gen. Gruenther, vyriausias sąjungininkų Atlanto pakto jėgų vadas, atvykęs pasitarimui su Turkijos kariuomenės vadovybe.

Vienas seniausių maldos namų Japonijoje.

Nepaprasti lietūs Italijoje užblokavo kelią tarp Genoa ir Romos.

JUOZĄ GRUODĮ PRISIMENANT

Jo mirties penkmečio sukakties proga (1884-1948)

Rašo VLADAS JAKUBĖNAS

Kiekvienas dabartinis ir ateities mūsų muzikos istorikas, apžvelgdamas Lietuvos Nepriklausomybės laikotarpį ir ypač svarstydamas Rytų ir Vakarų įtakų susidūrimus to laiko kultūrinėje raidoje, turės skirti J. Gruodžiui vieną platesnių skirsnių. Taip yra dėl dviejų svarbiausių priežasčių: viena, dėl stambaus ir ryškaus J. Gruodžio kūrybinio talento, jo meniškos asmenybės masto, antra, dėl momento, kuriame jis suspindėjo, lyg meteoras, mūsų muzikinėje padangėje.

Pirmojo didžiojo karo metu J. Gruodis mokosi Maskvos konservatorijoje. Apie jo kurybinį talentą jau daug kam buvo žinoma. 1919 m., sugrįžęs Lietuvon, jis demonstruoja muzikų būreliui savo fortepijono sonatą, kuri jau tada nustebina kolegas muzikos naujoviškumu ir technikos priemonių turtingumu. Po to netrukus J. Gruodis išvyksta Leipcigan, kur studijuoja kompoziciją ir dirigavimą. 1922 m., dar studentu būdamas, jis drauge su smuikininku Vl. Motekaičiu apvažiuoja su koncertais visą Lietuvą. Programon įeina ir ką tik užbaigta ir dideliu pasisekimu Leipcige atlikta smuiko sonata. 1924 m. jis, baigęs studijas, jau galutinai grįžta tėvynėn. Netrukus mūsų muzikai nustebinami Švyturio bendrovės išleistu Gruodžio dainų, kurių visos yra rimtos, sunkiais akomanimentais, o kai kurios visai ekstravangantiškos, kaip Burtai, arba moderniškas Berlynas aukštyn kojom ir kt. Seka daugelis paprastai publikai sunkiai įkandamų instrumentalinių veikalų: Lietuviškas šokis ir kt. fortepijonui, Simfoninis prologas orkestrui ir t.t.

Tuo laiku J. Gruodis buvo vienintėlis "pažangusis" muzikas Lietuvoje ryškiai išsiskyręs iš kitų , atstovavusių daugiau saloniškai švelnią pakraipą. Įdomu, kad ir pati jo asmenybė lyg simbolizavo kažką naują, gyvą, progresyvų. Mėgiamas Gruodžio posakis, reiškiąs jo pažiūras į modernini meną: "Kam važiuoti vienaarkliu vežimu, jei galime važiuoti automobiliu", kuriuo jis dažnai skatindavo savo mokinius ieškoti naujesnių išraiškos priemonių. Šis posakis turėjo ir visai realios reikšmės: J. Gruodis retai pėsčias tevaikščiojo, pradžioje važinėjo motociklu, vėliau automobiliu. Vėliau šalia automobilio jis laikė dar mažą motociklą, kuriuo važinėdovo iš savo tolimos vilos į koncervatoriją.

J. Gruodis išsyk pasidarė svarbiausiaja asmenybe mūsų

Juozas Gruodis

pažangiųjų muzikų tarpe: jis pirmas įsteigė tuolaikinėje Valst. Muz. Mokykloje tikrą kompozicijos klasę, jame lyg įkūnijo mūsų tuolaikinės Lietuvos naujosios vakarietiškos muzikinės srovės.

Visoje Gruodžio kūryboje pasižymėtina logiška, savyje užbaigta minties dėstymo forma,o taip pat ir aukštas technikos lygis. Niekur pas Gruodį nerasime meniško nerūpestingumo, ar techniško apsileidimo, ar kitokių chaltūrinių elementų. Net ir mažiausias kokia nors nežymia proga sukurtas ar užsakytas kūrinėlis pasižymi Gruodžiui tipingu užbaigitumu ir technikos rūpestingumu, o taip pat ir turi aiškų jo originalios asmenybės antspaudą.

Gruodžio kūrybiniai duomenys bei jo visas muzikinis lygis turėjo savyje kažką imponuojančio, savaime suprantamo, kad jo autoritetas šioje srityje nebuvo ginčijamas nė vieno mūsų muziko net ir karščiausių ginčų sūkuryje, nors jų ir nebūtų sutinkama su Gruodžio atstovaujama muzikos kryptimi.

Prisimenant Gruodį, negalime užmiršti, kokia retai tauri ir tyra buvo jo asmenybė kaip žmogaus (kas toli gražu nevisuomet rišasi su muzikiniais talentais.) Savo darbą tėvynėje jis pradėjo kaip Valst. Operos dirigentas. To darbo jis nemėgo, pats save neaukštai vertindamas, tačiau tai jam nekliudė sekmingai ir rūpestingai pastatyti tokias, ypač sunkias, operas, kaip Pikų Dama ar Toska, kurios pirma kartą suskambo mūsų scenoje po J. Gruodžio batuta. Po trejų metų darbo jis išėjo direktoriauti į Valst. Muzikos Mokyklą, palikdamas, kaip asmenybė, kuo šviesiausių atsiminimų visam V. Teatro personalui. Jis mokėjo pasilikti visai nuošalus nuo įtemptos teatralinių intrygų atmosferos, besirūpindamas tiktai gryno meno klausimais.

Konservatorijai J. Gruodžiui teko vadovauti nelengvais laikais. Likvidavus St. Šimkaus įsteigtą Klaipėdos Konservatoriją (tikriau sakant orkestro mokyklą su bendrabučiu) ėjo ilga ir aštri kova dėl Kauno Konservatorijos kėdės Ši paskutinė įstaiga buvo n u o l a t diskredituojama mūsų valdžios sferose, operuojant tuo, kad Klaipėdos Konservatorija tuo laiku tikrai buvo davusi pluoštą gabių lietuvių orkestrantų, tuo tarpu Kauno V. Muz. Mokyklos pasiekimai dar nebuvo taip apčiuopiami. Mat, neilgai gyvavusi ir itin daug kainavusi Klaipėdos Konservatorija turėjo ypatingas sąlygas: mokiniai buvo aprūpinti pilnu išlaikymu, o mokytojais buvo pakviesti pirmaeiliai čekai, vėliau vengrai instrumentalistai. Kauno Valst. Muz. Mokyklos sąstatas buvo margas, šalia stiprių jėgų buvo ir tokių, kurie neimponavo nei savo muzikiniu cenzu, nei bendru išsilavinimu, bet turėjo stambių prieškarinių nuopelnų ar buvo mūsų muzikinių įstaigų kūrėjais. Studentai irgi dirbo nelengvose materialinėse sąlygose. Visa tai buvo normalu mūsų jaunoje valstybėje, tačiau dėl minėtos akcijos skausmingai atsiliepdavo Valstyb. Muz. Mokyklos prestižui ir sunkindavo jos darbą. J. Gruodžiui tekdavo įtemptai kovoti dėl kiekvienos smulkmenos, dėl kiekvienos naujos išlaidų pozicijos. Tik 1934 m. jo vadovaujamai mokyklai buvo suteiktas Konservatorijos titulas. Ji taip ir pasiliko vargti savo baisiose patalpose, kartais reikėdavo kovoti ir dėl jau esamų kuklių pozicijų išlaikymo.

J. Gruodžiui teko pakelti visų šių kovų sūkurį. Kol jis tebebuvo direktoriumi, jis buvo kritikuojamas, kad nemokąs "pasistatyti", kad labai nervuojąsis prieš kiekvieną audienciją pas ministerį ir t.t. Žinoma, jis pirmon eilėn buvo menininkas - kūrėjas, o ne administratorius ar politinis kovotojas. Tačiau kai po 10 metų jis dėl silpnėjančios sveikatos pasitraukė iš direktoriaus pareigų, buvo visų suprasta, su kokiu pasiryžimu, aukštu pareigingumu ir potvarumu jis gynė ir tvarkė savo įstaigos reikalus, kur reikėjo veikdamas pats, kitur noriai tardamasis su savo kolegomis-pa-

(Nukelta į 8 pusl.)

Vienybės Metinis Koncertas įvyksta Sekmadienį, Sausio 31 d., 1954 m.

ADOMAS GALDIKAS

Ir gamta lietuvių lyrikoje ir muzikoje

Tokia tema lapkričio 1 d. prof. Galdiką jo 60 m. sukakties proga pagerbė New Yorko šviesiečių Meno ir Literatūros Sekcija. Jos vardu sukaktuvininką pasveikino ir minėjimą atidarė sekc. pirmininkė N. Mačiūnaitė.

Tai buvo iškilmingai atšvęsta didelio įvykio šventė, kurioje prof. Jonyno žodžiais, buvo paminėti keturi sukaktuvininkai: Galdikas visuomenininkas, Galdikas pedagogas, Galdikas kultūrininkas ir Galdikas kūrėjas.

Prof. Jonyno paskaita buvo įdomi skaityti pačiam prelegentui, minint- sukaktuvininką, kaip buvusį savo mokytoją, įdomi ypač klausytojams, girdėjus gyvus, vaizdingus ir niekur nerašytus prisiminimus. Sunkiose sąlygose su kietu užsispyrimu pradėti kūrėjo kelią, atvedusį į meno laimėjimų aukštumas. Prof. Jonynas nušvietė, kaip pats Galdiką tuo keliu lydėjęs arba daugiausia per pašaulį keliaujantį profesorių stebėjęs.

Antrasis prelegentas meno istorikas ir kritikas Aleksis Rannit pertiekė pluoštą rinktinių minčių apie sukaktuvininko turiniu ir forma turtingą ir savitą kūrybą. Graži lietuvių gamtinės filosofijos paralelė tarp Čiurlionio, Baltrušaičio ir Galdiko bei trumpa stilistinė meno analizė sugretintųjų didžiųjų kūrėjų El Greco, Van Gogh'o ir Galdiko, ryškiai nužymėjo Galdiko vietą Lietuvos ir Europos mene. "Savo kūriniuose lietuvių dvasinę kultūrą išryškinęs Galdikas yra tikrasis tautinis lietuvių dailininkas savo tautos garbei atlikęs istorinę misiją" — baigė prelegentas.

Šalia šių išsamių dviejų paskaitų minėjimą praturtino visa eilė mūsų didžiųjų menininkų pasirodymų, kuriuos darniai programon supynė ir jai konferavo programos vedėjas Alfonsas Petrutis.

Meninėje dalyje girdėjome operos solistę Vincę Jonuškaitę, pianistę Aldoną Kepalaitę, dramos aktorius Albiną Katiliūtę ir Henriką Kačinską, savo kūrybą skaitant rašytoją poetą Juozą Tysliavą.

Jie susirinkusių buvo gražiai įvertinti nuoširdžiais plojimais išreikštoje padėkoje, ypač Henrikui Kačinskui, skaičiusiam iš Aisčio, Miškinio, Nagio, Radausko ir Binkio kūrybos.

Viešnios iš Hartfordo Albinos Katiliūtės nuoširdumas, skaitant iš vakaro temai pritaikintos lietuvių lyrikos paliko tikrai malonų įspūdį.

Jauna ir talentinga pianistė Aldona Kepalaitė pasirodė akompanuodama solistei V. Jonuškaitei ir pati solo išpildydama tris Čiurlionio preliudus.

Solistė Jonuškaitė iš šio minėjimjo proga pasirodė, kaip nepalyginama lietuviškos liaudies dainos ir apskritai lietuviškos dainos interpretatorė.

Maloniai buvo priimtas Juozo Tysliavos žodis prieš pradedant skaityti savo kūrybą. Jo prisiminimai apie Prof. Galdiką ir vaizdingas epizodas iš Tumo-Vaižganto kūrybos klausytojus pralinksmino ir pridavė nuotaikos visam vakarui.

Visi menininkų bendrosios temos sujungti pasirodymai sudarė puikią nuotaiką, nukėlusią klausytojus į gražiąją Lietuvos gamtą ir padėjusią giliau susikaupti bei įsijausti į spalvomis turtingus gamtovaizdžius, kurie gyvena ir mums kalba talentingojo sukaktuvininko kūriniuose.

Sukaktuvininką sveikino žodžiu PLB NY Apygardos pirmininkas pulk. Šlepetys ir raštu buvo gauti ir skaityti pasveikinimai iš Lietuvos Diplomatijos Šefo S. Lozoraičio, Lietuvos Gen. Konsulo Budrio, Estų Dailininkų Sąjungos, Aidų Redaktoriaus ir Lietuvos Karininkų Sąjungos Ramovė.

Programos dalyviams ir visiems jį pagerbusiems savo atsilankymu keliais jautriais žodžiais padėkojo pats sukaktuvininkas, išreikšdamas džiaugsmą, kad menininkai vis dėl to dar nėra visuomenės užmiršti.

Po programos A. Daunys rengėjų vardu pakvietė minėjimo dalyvius bendroms vaišėms.

Šią Galdiko sukaktį paminėti ir bendroj nuotaikoj su sukaktuvininku pagyventi buvo susirinkę iš New Yorko ir jo apylinkių apie 350 žmonių.

Malonu pastebėti, kad su mūsų tarpe gyvenančiu didžiuoju menininku bei jo kūryba turėjo progos susipažinti toks didelis akademinio jaunimo skaičius.

Visas minėjimas "Galdikas ir gamta lietuvių lyrikoje bei muzikoje" buvo ne tik nuotaikingas, bet ir retas New Yorke savo apimtimi ir pasisekimu.

J. G.

TRISDEŠIMT PENKI METAI LIETUVIŠKAM GINKLUI

(Atkelta iš 4 psl.)

Be Vilniaus, lietuviai taip pat užėmė Gardiną ir visą pietų Lietuvą

Neilgai šioje linijoje laikytasi. Apie rugpiūčio vidurį lenkai bolševikus atmušė nuo Varšuvos ir pradėjo juos spausti atgal. Lenkai, priartėję prie lietuvių, pradėjo ir juos pulti. Rugpiūčio 28 d. lenkai iš lietuvių atėmė Augustava, o 31 d. Suvalkus ir Seinus.

Iškart tose vietose lietuvių kariuomenė buvo maža, nes didesnioji dalis buvo palikta Gardino pusėje, kad naujieji mūsų "sąjungininkai" bolševikai nelandžiotų į lietuvių pusę. Atitraukus į Seinų barą daugiau kariuomenės, lietuviai vėl pradėjo pulti lenkus ir pasiekė Augustavą. Bet neilgam.

Seinai kelis kartus ėjo iš rankų į rankas

Rugsėjo 15 d. Kalvarijoje įvyko derybos su lenkais, kurių metu lenkai sutrauke dideles jėgas ir rugsėjo 22 d. Seinų — Beržininkų bare pradėjo pulti lietuvius Druskininkų kryptimi. Šiose kautynėse lietuviai skaudžiai nukentėjo. Lenkai įsiveržė ir į Vilniaus kraštą.

Rugsėjo 29 d. Suvalkuose vėl įvyko lietuvių-lenkų derybos ir spalio 7 d. buvo pasirašyta Suvalkų sutartis, Vilnių paliekanti Lietuvai. Tačiau spalio 9 d. lenkai sulaužė tą sutartį ir gen. Želigovskis klastingai užėmė Vilnių. Pradėjo ir giliau veržtis į Lietuvą Ukmergės kryptimi.

Visa spalio ir lapkričio mėn. ėjo atkaklios kovos tarp lenkų ir lietuvių.

Spalio 26 d. lenkams pavyko pralaužti lietuvių frontą ir užimti Giedraičius, Dubingius, Lyduokius ir kitas vietoves. Lenkai veržėsi ir toliau. Susidarė didelis pavojus Lietuvos nepriklausomybei.

Lapkričio 17 d. lenkai didelėmis jėgomis pradėjo pulti Giedraičių ir Širvintų bare. Pralaužę frontą, veržėsi Anykščių ir Kovarsko kryptimi, o trys lenkų ratininkų eskadronai užėjo lietuvių frontui į užnugarį ir jau buvo atsidūrę netoli Kėdainių.

Reikėjo gelbėti Lietuvą drąsiu ir rizikingu žygiu.

Lapkrčio 19 d. lietuviai pradėjo pulti lenkus Širvintų bare, užėjo jiems į užnugarį ir smarkiai supliekė juos. Po atkaklių kautynių užėmė Širvintus, daug belaisvių ir karinio turto paėmė. Lapkričio 21 d. smarkiai lenkus sumušė ties Giedraičiais. Lenkai pradėjo bėgti Vilniaus link.

Lietuvių ginklui laimint, vėl įsikišo santarvės komisija ir laprkičio 22 d. sulaikė kovas tarp lietuvių ir lenkų. O lapkričio 29 d. nustatė neutralią zoną.

Oficialiai lenkų-lietuvių karas buvo baigtas, bet ramybės nebuvo. Lenkų kariai, dažnai perrengti civiliais drabužiais, nuolat puldinėdavo lietuvių sargybas. Tokia padėtis tęsėsi iki 1932 m. vasario mėn., kada buvo panaikinta neutrali zona ir sudaryta administracinė linija.

1923 m. vasario mėn., naikinant neutralią zoną, vėl įvyko visa eilė skaudžių kautynių. Po to kruvinasis ginklo karas buvo pasibaigęs.

Tik prabėgomis pažvelgiau į anuos karus. Trumpame rašinyje neįmainoma vaizdžiai apibūdinti anų trijų frontų. Tai reiktų platesnio aprašymo. Bet šios sukakties proga nors tais keliais žodžiais primename anas sunkias kovas ir pagerbiame jų dalyvius karius ir partizanus.

PASIKALBĖJIMAS SU LIETUVIŲ TAUTINIŲ AKADEMINIŲ KORPORACIJŲ SAMBŪRIO PIRMININKU Dr. E. NOAKU

Prieš ketverius metus New Yorke buvo įkurta Lietuvių Tautinių Akademinių Korporacijų Sambūris. Kiekvienų metų rudenį sambūris mini savo įkurtuves, kartu minima ir pirmosios Lietuvos Universiteto Studentų Tautininkų Korporacijos Neo Lithuania įsteigimo sukaktis.

Sambūrio nariai nėra užsidarę vien savos organizacijos tarpe, bet daugelis jų įsijungė į Amerikos lietuvių visuomeninį gyvenimą, kuriame gana aktyviai reiškiasi. Sukaktuvių proga sambūrio pirmininkas dr. Eugenijus Noakas, atsakydamas į keletą klausimų, supažindina visuomenę, ypač senesnės kartos ateivius ir čia gimusį lietuvių jaunimą su Lietuvos Aukštųjų Mokyklų tautinių korporacijų tikslais ir veikla.

Lietuvių Tautinių Akademinių Korporacijų Sambūrio Valdyba New Yorke: (sėdi) Juozas Butkus, vicepirm., Birutė Skučaitė-Rimgailienė, vicepirm., dr. Eugenijus Noakas, pirm. (Stovi): Petras Paprockas, sekr., Pranas Salpukas, iždininkas.

— Kurios aplinkybės paskatino sudaryti Lietuvių Tautinių Akademinių Korporacijų Sambūrį?

— Su tremtinių emigracija į Ameriką atvyko iš Europos nemaža dalis tautinių akademinių korporacijų narių. Jie čia išsiskirstė veik po visas lietuvių kolonijas. Bet turėdami išsugdytą tradiciją palaikyti tarpusavio glaudų bendravimą ir žinodami, kad būdami organizuoti geriau galės prisidėti prie Lietuvos laisvinimo darbo, jie greitai sudarė sambūrius. New Yorke gyveną korporantai sambūrį įsteigė 1949 m. lapkričio mėnesį.

— Kurios studentų korporacijos įeina į sambūrį?

— Sambūrį sudaro Lietuvos Aukštųjų Mokyklų tautinės minties korporacijos, būtent: Vytauto Didžiojo Universiteto Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija Neo Lithuania, Studenčių Tautininkių Korporacija Filiae Lithuania, Dotnuvos Žemės Ūkio Akademijos Korporacija Jaunoji Lietuva, Klaipėdos Prekybos Instituto korporacija Herkus Monte (vardas senovės prūsų sukilėlių vado prieš kryžiuočius), tremty įkurta korporacija Viltis ir keletas kitų. Šių korporacijų sambūriai veikia New Yorke, Chicagoje, Clevelande, Bostone ir Australijoje.

— Kokios dabar yra sambūrio veikimo gairės?

— Veikimo gairės yra numatytos sambūrio statute. Jame įrašyta, kad svarbiausiais uždaviniais yra: 1. visomis galimomis priemonėmis ugdyti, stiprinti ir palaikyti tautinį lietuvių sąmoningumą, pagarbą Nepriklausomai Lietuvai ir meilę lietuvių tautinės kultūros vertybėms, 2. palaikyti draugiškus ir tradicinius savitarpio ryšius, 3. padėti į nelaimę patekusiems nariams. Nesunku suprasti, kad iš čia išplaukia mūsų didžiausias uždavinys — siekti Lietuvos laisvės. Todėl kiekvienas sambūrio narys yra įpareigotas dalyvauti Lietuvos laisvinimo kovoje.

Tarpusavio tradiciniams draugiškiems ryšiams palaikyti sambūrio nariai daro sueigas, ruošia pobūvius, išvykas ir kt. Praėjusią vasarą sambūris buvo suruošęs dvi išvykas į New Yorko apylinkes.

— Ar sambūris palaiko ryšį su kitom tautiškom organizacijom?

— Turiu pasakyti, kad sambūrio nariai gana aktyviai dalyvauja beveik visose tautinėse organizacijose ir daugely Amerikos lietuvių sukurtose visuomeninio pobūdžio draugijose. Gražaus bendradarbiavimo pavyzdį galiu nurodyti Moterų Vienybės organizaciją. Su ja sambūris bendrai ruošia 1954 Naujųjų Metų sutikimą. Jis suteiks puikią progą seniau atvykusiems ir naujakuriams pabendrauti ir visiems kartu praleisti kelioliką valandų įžengiant į Naujuosius Metus.

— Kuri sambūrio korporacija yra seniausia?

— Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija Neo Lithuania yra pirmoji korporacija įsisteigusi Lietuvos Universitete ir todėl ji laikoma seniausia. Ji buvo įkurta 1922 m. lapkričio 11 d. Kaune, taigi dabar mini 31 metų sukaktį.

Korporacijos Neo Lithuania eiles sudarė tas akademinis jaunimas, kuriam nebuvo pakeliui nei su dešiniaisiais, nei su kairiaisiais. Todėl jos ideologijoje nėra bet kurių internacionalinių dogmų pradų. Korporacijos pasaulėžiūra išreiškiama jos šūkiu Pro Patria — Už Tėvynę! Taigi jos veikloje vyrauja tautinis interesas, tačiau veikimas yra suderintas, teisingiau remiamas krikščioniškos dorovės dėsniais. Neolithuanai ypatingai užakcentavo toleranciją, kaip geriausią priemonę kultūringam sugyvenimui. Kartu iškėlė kilnios ir taurios asmenybės ugdymo idėją ir siektinais pavyzdžiais laiko visą eilę garbingų Lietuvos vyrų. Savo garbės nariais korporacija Neo Lithuania išsirinko: Lietuvos patriarchą dr. Joną Basanavičių, Lietuvos dainių Maironį, rašytoją Vaižgantą - Tumą, inž. Petrą Vileišį, lietuvių kalbos tėvą Joną Jablonskį - Rygiškių Joną, pirmąjį Lietuvos valstybės prezidentą Antaną Smetoną ir tuometinį Lietuvos pasiuntinį Amerikoje Bronių K. Balutį.

Tautinės korporacijos gimimas rado atgarsį ir Amerikos lietuviuose.

Kilnaus patriotizmo vedini Amerikos lietuviai parėmė korporaciją medžiaginiai ir prisidėjo prie jos rūmų pastatymo Kaune. Korporacija įvertindama Amerikos lietuvių visuomenės gražią paramą, išsirinko iš jos tarpo mecenatais J. O. Širvydą, J. J. Smailį (abu jau mirę), Juozą Ginkų ir Praną Narvydą. kuriedu dabar gyvena Brooklyne.

Korporacija per trumpą laiką išaugo, sustiprėjo ir akademiniam Lietuvos gyvenime turėjo nemažos įtakos. Bet jos veiklą tėvynėje 1940 m. užgniaužė raudonoji okupacija. Daug jos narių skaudžiai nukentėjo nuo okupantų: vieni žuvo, kiti buvo ištremti, dalis liko Lietuvoje kovotojų eilėse. Esantieji laisvuose kraštuose, ypač Amerikoje, kiek sąlygos leidžia, tęsia savo veiklą. Bet dabarties veikla jau kita. Svarbiausiu darbu yra Lietuvos laisvinimo kova.

Antanas Sodaitis

Prilaikykime Pinigus Savųjų Tarpe!

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

X. STRUMSKIS, savininkas

322 Union Avenue,

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVergreen 7-2089

Vienintelė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 17 metų.

SUPREME COURT OF THE STATE OF NEW YORK COUNTY OF KINGS

In the matter of the Application of

JOANA PUODZIUNIENE

for an order dissolving her marriage to

KAZIMIERAS PUODZIUNAS,

Pursuant to Section 7A of the Domestic Relations Law.

TO

KAZIMIERAS PUODZIUNAS:

TAKE NOTICE, that a petition has been presented to this Court by your wife, JOANA PUODZIUNIENE, for the dissolution of your marriage on the ground that you have absented yourself for five (5) successive years last past without being known to her to be living, and that she believes you to be dead, and that pursuant to and order of said Court, entered the 22nd day of October, 1953, a hearing will be had upon said petition at the said Supreme Court, Special Term, Part 5, in Room 1100D, in the Municipal Building, Court and Joralemon Streets, Borough of Brooklyn, City of New York, on the 12th day of January, 1954, at 10:00 o'clock in the forenoon.

Dated, Brooklyn, New York, October 22nd, 1953.

Joana Puodziuniene—Petitioner

K. William Michelson
Attorney for Petitioner
Office & P. O. Address
111-15 Jamaica Avenue
Richmond Hill 18, New York.

LITHUANIAN AMERICAN AUTO SCHOOL

Užsirašykite į auto mechanikų ir šoferių mokyklą

GR. 7-8951

Padėsime jums egzaminuose išrūpinti vairuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmoke gauna diplomus. Padedame gauti darbą. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.

L. TIKNEVIČIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
Tarp 9-10 gatvių, New York City

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. VYTAUTAS AVIŽONIS, M. D.
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
30 E. 60th St. New York City
Telef. MUrray Hill 8-8677
VALANDOS: Susitarus: ketv. ir šešt. nuo 5 iki 8 v. v.
12 Shore Lane, Bay Shore, L.I.
Telef. Bay Shore 7-3710
Susitarus: pirm., antrad., trečiad. ir penkt. visą dieną ir šešt. tik iš ryto.

DR. F. M. BINTAKYS
16 Linden St.
Brooklyn, N. Y.
GLenmore 5-3012
VALANDOS: Kasdien nuo 11 iki 1 ir nuo 6 iki 8. Šeštadieniais nuo 11 iki 2. Sekmadien. pagal susitarimą

PETER GUSTAITIS, Jr., M. D.
87-20 85th Street
Woodhaven, L. I., N. Y.
VALANDOS: 2 — 3 popiet, 6 — 8 vakare. Ketvirtadieniais ir šventad. tik susitarus. Tel. VIrginia 9-6125

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS: 9 — 12 ryte, 1 — 8 vakare. Penktadieniais uždaryta. Tel. EVergreen 7-6868

DR. JANINA SNIEŠKA
(DANTŲ GYDYTOJA)
408 Jay Str. Room 306,
kamp. Fulton Str. (Brooklyne)
Ofiso tel. ULster 8-8789
Namų tel. TAylor 7-8231
VALANDOS: 1 — 7 val. susitarus. Ketvirtadieniais visą dieną ir šeštadieniais po pietų uždaryta.

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS: 9 — 12 ryte, 2 — 9 vakare. Penktadieniais uždaryta. Tel. Ofiso STagg 2-0706. Namų — Jamaica 6-3834

JOSEPH ZABNER, M. D.
AKIŲ GYDYTOJAS
35 E. 7th Street
New York, N. Y.
VALANDOS: Trečiadienį ir šešt. 10—12. Pirm., Treč., Penkt. 6—8. Tel. OR 4-8038

JOHN DERUHA, M. D.
Odos niežėjimas ir išbėrimai. Tulžies ligos. Galvos skaudėjimas, nemigas, jausmų komplikacijos, jautrumas, širdies ir skilvio ligos.
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
128 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

NAUJAI ATIDARYTA GĖLIŲ KRAUTUVĖ
REGINA FLORIST
P. RASIMAS, Sav.
Patyręs lietuvis gėlininkas yra pasiruošęs patarnauti visais atvejais ir visomis progomis
Vestuviniai bukietai, korsažai, gedulo vainikai ir kitoks patarnavimas. Gėlių sėklos ir t. t.
GĖLĖS PRISTATOMOS Į NAMUS IR SALES.
522 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.
STagg 2-7909

ALLIANCE CRYSTAL COCTAIL BAR
Kazys ir Alvina Buividai
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
Vakarais muzika prie baro.
80 ST. MARKS PLACE (8-tb St. ir 1st Avenue)
NEW YORK, N. Y. GRamercy 7-9765

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kogeriausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

Telefonas: EVergreen 4-8934
PARAMOUNT BAR & GRILL
STANLEY MIŠIUNAS IR SŪNUS EDWARDAS MIŠIUNAS SAVININKAI
Lietuviška Užeiga, kur visi myli užeiti.
Pavieniai ir su šeimom, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti
Importuoti konjakai — Užkandžiai — Televizija — Muzika — Sportas
502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y
Telefonas: EV. 7-2043

DĖDĖ BALAMŪTAS ŽVALGOSI

"BROOKLYN BUTCHERS"

Juozas Baltaitis sudarė bolininkų grupę, kurioje priklauso vadinami "bučeriai", Kazys Šimanskas ir Kazys Mitchell, bet kiti tos grupės nariai yra kitokių užsiėmimų vyrai.

Kadangi tos grupės nariai yra kūningi vyrai ir sveria mažiausia po 200 svarų, tai nuvažiavę į Maspetho Lietuvių Piliečių Klubą bolyti, maspethiečiams daro nemažą įspūdį ir todėl jie juos vadina "Brooklyn Butchers."

Pravdoje reiškiama susirūpinimo, kad Prancūzijos parlamentas galįs ratifikuoti Europos gynybos planą, kuris, anot Maskvos laikraščio, niekas kitas, kaip senosios Hitlerio Europos planas, "naujomis spalvomis nudažytas."

KAI OŽKOS GANĖSI

Williamsburgas yra seniausia Brooklyno dalis. Šioje apylinkėje, kur dabar gatvės, 1886 metais dar ožkos ganėsi. Tai savo akimis matė 1886 m. rugpjūčio 6 d. iš Lietuvos atvykęs jaunuolis Pijus Zeikus.

Grand Strytas jau ir tuomet buvo. Žmonės eidavo ir važiuodavo iki East upės keltuvu keltis į New Yorką.

Nuo dabar vadinamo Prospect Parko iki Conney Island buvo pelkės ir balos.

— Buvo gražu, — sako Zeikus, — kai mergaitės, pasikaišiusios sijonus, basomis kojomis per balas brenda į Coney Island.

Taip, Brooklynas, ypač Williamsburghas jau senas miestas, bet mūsų Zeikus savo sveikata, energija ir draugiškumu tebėra jaunuolis, nežiūrint kalendorinių amžiaus metų.

PARDUODAMAS trijų aukštų namas su gerai išdirbtu groserio bizniu. Prieinama kaina. Dėl informacijų kreiptis į savininką (grosernėje), P. Mikalauskas, 36 Scholes St., Brooklyn 7, N. Y.

REGINA ŪSELIENĖ, sekmingai baigusi Queens Beauty Institute, gavo teisę verstis plaukų šukuotojos bei kosmetikos praktika — 435 Bleecker St., Brooklyn 37, N. Y. Tel.: HY 7-8865.

UŽDARBIAUKITE NAMIE AUGINKITE ČINČILAS
kambariuose, rūsy ar garaže. Nebrangus maistas. Nėra triukšmo, dvokimo.
CHINCHILLA BREEDER EXCHANGE
476 Amsterdam Ave. (83)
SU 7-3752
Atdara kasdien nuo 10 v.v. iki 8 v.v. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 v.v.

TIKRAS LIETUVIŠKAS GINTARAS
AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS—SENOS IR NAUJOS MADOS
Karoliai, auskarai, žiedai, apiranksė, sagos ir t.t.
Užsakymai priimami paštu ir telefonu. Įstaiga atidaryta nuo 10 iki 6 val. v. 50 metų tik gintaru prekiaujama:
AMBER GUILD, LTD.
80-19 31 Ave. Jackson Heights, N. Y. Tel. HA 9-5855
Šios firmos gintaro išdirbisius gali gauti: Jonas Karvelis, 3249 So. Halstel St., Chicago 8, Ill..

Visiems žmonėms gresia įvairūs negalavimai, ir jūsų gydytojas žino ką jums patarti.
DR. A. SPEED , 205 E. 78th St., New York City.
Tel. BUtterfield 8-0644.
30 metų praktika Europoj ir JAV. Kraujo tikrinimas vedyboms. Gydomos moterų ligos. Penicilinas ir kt. injekcijos. X-Ray nuotraukos. Elektroterapija, laboratoriniai tikrinimai. Prieinamos kainos. Apleistos chroniškos ligos. Odos, pūslės, pilvo ir strėnų negalavimai. Bendras nusilpimas.
Valandos: Kasdien—11-2 ir 5-8 v.v. Sekmadieniais: 11-1.

WAGNER THEATER
KASDIEN DVI FILMOS VOKIEČIŲ KALBA
PASAULINĖ KRONIKA
Filmos keičiamos penktadieniais visai savaitei
110 WYCKOFF AVE., BROOKLYN, N. Y.
Patogus privažiavimas:
Kasa atidaryta 1 val kasdien. Tel. HE 3-2613
BMT Subway — Canarsie Linija iki DeKalb Ave Stoties

JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS,
Savininkas
ĮVAIRŪS GĖRIMAI, PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 4-9533.

ADOLFO SCHRAGER'IO
B A L D A I
SCHRAGER'IS ASMENIAI
SUTVARKO VISUS REIKIAMUS FINANSAVIMO PALENGVINIMUS
Apžiūrėkite baldus ir įsitikinkite, kaip verti tie baldai prašomos kainos.
Didelis pasirinkimas vienerių ir dvigubų lovų, miegamųjų, salonų ir valgomųjų kambarių baldai, virtuvės baldai, ištraukiami baldai, paveikslai ir kita namų apyvokai.
Jei gerus ir gražius baldus nori — juos gausi pas Schrager!
1647 Second Ave., N.Y.C.
(Tarpe 85 ir 86 St.) Tel. RE 7-2850

HERBERT & BLOOMFIELD, Inc.
AUTOMOBILIAI — NAUJI **SUNKVEŽIMIAI (TROKAI) vartoti**
FINANSUOJA BANKAS
Autorizuotas
TAISYMAS DALYS
Lietuvis JUOZAS E. ARBAČIAUSKAS,—Sav.
CHARLES H. BLOOMFIELD,—Sav.
110 Hempstead Turnpike, Franklin Square, L. I., N. Y.
Tel. HE 2-3800

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
(Kabaretas)
BARAS, RESTORANAS,
SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams etc.
Vyt. BELECKAS,
savininkas

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9580 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

Tel. EVergreen 6-5181
KARL EHMER — PORK STORES
Geros rūšies įvairios mėsos, naukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuvėse:
68-38 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y.
68-38 Forest Avenue, Ridgewood, N. Y.
136-59 Roosevelt Avenue, Flushing, N. Y.
60-04 Woddside Aenue, Woodside, N. Y.
185-24 Horace Harding Bld., Fresh Meadows, Flushing
219 Jamaica Avenue, Queens Village, N. Y.
176 Rockaway Avenue, Valley Stream, N. Y.
4380 White Plains Road, Bronx, N. Y.
19 West Post Road, White Plains, N. Y.
MAIN STORE
6202-10 MYRTLE AVE. GLENDALE 27, N. Y.

VAN DER MEULEN - DELIKATESEN
Aplankykite šią skanėsių prekybą. Čia visada gausite importuotų ungurių, įvairių žuvų, kilkų, silkių ir kitų vietinių ir importuotų produktų
Šviežiai paruoštos įvairios salotės "parems namuose."
Visi valgiai paruošti šiauriečių skoniui. Pagaminti kaip name.
1646 2nd AVE. (tare 85 ir 86 gatvės) NEW YORK CITY

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9737

Telefonas: *EVergreen 7-7411*
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
KLEEN KOL COAL CO.
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8687 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

JOE & RUDY'S BAR and GRILL
NAMŲ GAMYBOS MAISTAS
MŪSŲ SPECIALYBĖ
150 N. 4th St., Brooklyn 11, N. Y. (Bedford Ave. kampas)
EVergreen 4-8325

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y..
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas. EVergreen 8-9770

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. — J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

MARCY FUNERAL HOME, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas. STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

GERIAUSIS
INSURANCE IR REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir VIrginia 7-4111

A. ANDRIUSKEVIČIUS
Laikrodininkas
Taisomi ir parduodami laikrodžiai, žiedai, apyrankiai, auskarai ir t. t.
485 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.

Lietuvių Naujienos
MĖNESINIS LAIKRAŠTIS
J. GUSTIS, leidėjas
Prenumerata metams $2.00
332 N. 6th STREET,
Philadelphia 6, Pa.

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

$250 ąžuolinis karstas
Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.
Audeklu dengtas nuo -95
Ąžuolinis nuo $250
Mahagoni med. nuo $495
Metaliniai nuo $385
Nemokamai koplyčia
Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933, AND JULY 2, 1946.

Of VIENYBĖ, published weekly at Brooklyn, New York for October 1, 1953, State of New York, County of Kings, ss.

1. That the name and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

Publisher and Editor Juozas Tysliava, 412 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

Managing editor Valerie Tysliava, 412 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

2. That the owner is: Juozas Tysliava, 412 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

3. That the known, bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

Paragraphs 2 and 3 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid suscribers during the twelve months preceding the date shown above is 19.000.

JUOZAS TYSLIAVA
(Signature of editor, manager).

Sworn to and subscribed before me this 15th day of October, 1953.

(SEAL) Lawrence A. McNamara
(My commission expires March 30, 1955.)

PIRMU KART NEW YORKE!
LIETUVIŲ GAMINAMAS ALUS
"BALTOJI MEŠKA"
Alus pristatomas į namus įvairiais kiekiais ir gaunamas geresnėse užeigose:
CH. J. MARMA
110 MESEROLE STREET,
Brooklyn 6, N. Y.
Tel. EV 4-6435
J. M. S. CINKUS, Jr.
425 GRAND STREET,
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV. 4-9293
WEST HAVEN BEER & ALES, Inc.
146-152 So. 1st Street, Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV. 7-5471

GLENN'S RESTAURANT & BAR
BARAS IR SALĖ
Muzika penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.
Armonistas Stasys Bagdzinskas
VIENA JAUKIAUSIŲ VIETŲ NEW YORKE
Salė vestuvėms, krikštynoms susirinkimams nemokamai
LIETUVIS CHARLES GLENN.
219 Second Ave., (Greta 14-tos gatvės) New York City
Tel. OR 3-9865

M. and Z AUTO COLLISSION WORKS
M. MALDUTIS ir Z. ŽALIAUSKAS
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8 9794
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
TREČIADIENIAIS, NUO 9.30 IKI 10 VAL. VAK.
IS WWRL, 5000 KCL
Telefonas: EVergreen 4-9293
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y

JOSEPH SAMOSTIE, M. D.
Buvęs Berlyno universiteto klinikų prof. asistentas
Vyrų ir moterų aštrios ir chroniškos ligos.
RENTGENAS - ELEKTROTERPIA
Nuo 10 val. ryto iki 6 v. p.p. Cia pat moterų ligų gydytojas
Priėmimo val. antr., trec. ir penkt. nuo 10 v. r. iki 6:30 v. v.
220 EAST 12th ST., NEW YORK 3, N. Y.
(Tarp 2nd ir 3rd Ave.) Tel. AL 4-4437

M. H. HARRIS – OPTOMETRISTAS
Akių patikrinimas. Moderniški akinių rėmai.
Įvairaus stiprumo akinių stiklo.
Atidaryta nuo 10 iki 6 val. vak. Antrad. ir ketv. 10—8 val.
230 E. 86th ST., NEW YORK 28, N. Y.

PIRKDAMI BALDUS DIRBTUVĖJE JŪS SUTAUPYSITE 50 NUOŠIMČIŲ
(Parode šį skelbimą)
Mes kviečiame aplankyti mūsų minkštų baldų dirbtuvės parodą ir pasinaudoti šia proga.
Mes gaminame baldus pagal užsakymą ir individualų skonį, duodami penkių metų garantiją.
Niekur nerasite gražesnių, tvirtesnių ir geresnių baldų, kaip mūsų keturių aukštų dirbtuvėje.
Mūsų gamybos baldai lietuviams yra žinomi nuo 1928 metų. Dabar mes same pasiruošę patarnauti ir naujakuriams...
ATLANTIC UPHOLSTERY CORP.
(Prieš Williamsburg Savings Banka)
174 BROADWAY (Driggs Ave.) BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1954

REAL ESTATE **Albert M. Zillian (Žilinskas)**
Nusibodo didmiesty gyventi? — Mes turime pardavimui namų, vasarnamių ir žemės sklypų gražioje gamtoje, po visą Long Island.
74 Main St., Northport, L. I.
Tel.: 2272 ir 108

Tel. VIrginia 9-3112

PARK FLORIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

Dr. A. Snieška, prieš pora metų išlaikęs valstybinius kvotimus medicinos praktikai, šiomis dienomis atidarė savo kabinetą, 344 E. 7th St., New Yorke. Tel. AL 3-2121.

J. Kavaliauskas, žinomas laidotuvių direktorius Philadelphijoje, atvyksta į Juozo Garšvos pagerbimo banketą, kuris įvyksta šį sekmadienį, lapkričio 15 d. New Yorker viešbutyje, New Yorke.

J. Jackūnas, Liet. Pil. Klubo tarnautojas, jo 60 metų amžiaus sukakties proga lapkričio 21 d. (šeštadienį, 8 v.v.) pagerbiamas banketu, kuris įvyks klubo patalpose Brooklyne. Įžanga $3.25. Banketo ruošimu rūpinasi Zakarauskas ir kiti klubiečiai.

Petras Sarpalius, žinomas kompozitorius, mirė lapkričio 5 d. Chicagoje.

M. Aleksiejienei, Vienybės skaitytojai Woodhaven, N. Y., spalio 31 d. buvo surengta gimtadienio puota, kurios metu rūpinosi dukterys ir žen. tai.

Dr. R. Saliamonaitė lapkričio 7 d. ištekėjo už Vytauto Saldaičio. Vestuvių puota įvyko Belecko salėje.

J. Trečiokienė, neseniai grįžusi iš Europos, lapkričio 17 d. 8 v.v. Damkų namuose, 86-04 94th St. Woodhaven, N. Y. socialiame Moterų Vienybės susirinkime darys pranešimą. Į šį Trečiokienei pagerbti pobūvį kviečiamos narės ir viešnios.

Alena Devenienė, SLA iždo globėja, Balfo vicepirmininkė, grįžo iš Europos, kur ji lankėsi keletą savaičių ir, be to, dalyvavo Haagoje įvykusiame Europos sąjūdžio suvažiavime.

J. J. Bačiūnas, žinomas veikėjas, Tabor Farm vasarvietės savininkas, atvyko į New Yorką ir šį sekmadienį dalyvaus Prekybos Buto rengiamajame bankete Juozui Garšvai pagerbti.

PASKAITOS NAMŲ SAVININKAMS

Lapkričio 20 d. 8 val. vakare, Logan Inn (Mikalauskienės) salėje, Atlantic Avenue ir Logan St., East New York sekcijoj, Brooklyne, įvyks labai svarbios ir namų savininkams naudingos paskaitos, kurias patieks sekančiose temose:

Adv. K. W. Michelsonas: Namų savininkų santykiai su nuomininkais: a) savininko autoritetas ir pareigos, b) nuomininko teisės ir obligacijos.

Adv. R. John Urevich (Jurevičius): Namų paskolas mortgečius) reguliuojantys įstatymai ir reikalingos modifikacijos.

J. Ormanas skaitys namų savininkų reikalais rezoliucijas.

J. P. Mačiulis patieks vėliausius nuomų kontrolės patvarkymus ir namų savininkams žinotinus pranešimus.

Į paskaitas kviečiami visi lietuviai namų savininkai. Įžanga nemokama.

Paskaitas ruošia Brooklyn and Queens Home Owners, Inc. J.P.M.

JIS UŽSITARNAVĘS MŪSŲ PAGARBOS

Vienas ryškesnių senosios kartos Amerikos lietuvių yra Juozas Garšva. Atvykęs į šią šalį prieš 45 metus, jis per tą laiką **lietuviškame Amerikos gyvenima yra išvaręs gražią vagą.**

Juozo Garšvos veiklos pradžia siekia tuos laikus, kada dar toli buvo iki Nepriklausomos Lietuvos ir Amerikos lietuvių visuomeninis gyvenimas tik buvo pradėjęs reikštis. Trūko tada žmonių ir vadovavimui ir organizacijom sudaryti. Sunkios ir ilgos valandos fabrikuose, menki atlyginimai, o svarbiausia stoka susipratimo sulaikydavo ateivius nuo bet kokios organizacinės veiklos.

Bet nedaugelio pasiryžėlių drąsa ir užsidegimu buvo pralaužti pirmieji ledai. Amerikos lietuviai susiorganizavo ir plačiai pradėjo reikštis. ilgainiui jie atliko didelius ir žymius darbus.

Tais, pasakysiu, gana tamsiais laikais, Juozas Garšva jau buvo susipratusių lietuvių eilėse. Nesuviliojo jo, kaip daugelį kitų jaunų vyrų kryžkeliai, nedingo jis svetimųjų tarpe, o atsiradęs Amerikoje, iš pirmųjų dienų įsijungė į lietuviškąją visuomenę ir tapo jos pavyzdingu ir veikliu nariu.

Prisimenu jį, kaip aktorių pirmuose lietuviškuose vaidinimuose Brooklyne, dainuojantį choruose, dalyvaujantį draugijose, dirbantį lietuvių reikalams.

Juozas Garšva visada buvo ryškus lietuvis. Ne tik savo dalyvavimu ir darbu, bet dar dažna ir stambia auka jis visada rėmė lietuviškas bažnyčias, organizacijas, kultūrinį gyvenimą bei visą lietuviškąjį judėjimą. Savo patarimais, paskaitomis ir apčiuopiama parrama nevienam lietuviui padėjo įeiti į biznį ir susikurti geresnį gyvenimą.

Kaip verslininkas, Juozas Garšva visada sąžiningai patarnauja, Skaudžioje nelaimėje parodo daug užuojautos ir gailestingumo.

Būdamas geras patrijotas jis niekad nepamiršo Lietuvos. Stipriai rėmė jos atstatymą ir dabar atjaučia jos nelaimę. Taip pat labai padėjo ir gelbsti savo tautiečiam tremtyje.

Neabejoju,kad Juozas Garšva spaudoje dar bus prisimintas plačiau. Šikartą aš tenoriu atkreipti dėmesį į tai, kad Juozas Garšva dabar mini savo 70 metų amžiaus ir 40 metų bi-

Juozas Garšva

znio. Tuo tikslu New Yorko Lietuvių Prekybos Butas vertindamas šį tauru lietuvį, lapkričio 15 dieną, 5 v. po pietų Grand Ball Room, Hotel New Yorker, 34th Street ir 8th Avenue kampas, New Yorke, ruošia jam jubiliejinį bankietą.

Kaip New Yorko Lietuvių Prekybos Buto pirmininkas ir senas sukaktuvininko bičiulis, aš nuoširdžiai prašau ir kviečiu lietuvių visuomenę atsilankyti į Juozo Garšvos pagerbimo bankietą. Man rodos, kad visi suprasim reikalą ir jausim malonią pareigą tose iškilmėse dalyvauti ir tuo pagerbti nusipelniusi lietuvį jo gražių sukaktuvių proga.

Ir dabar būkime solidarūs bei vieningi, kaip anų dienų Amerikos lietuviai, kada Juozas Garšva įsijungė į lietuviškos visuomenės gyvenimą.

New Yorko Lietuvių Prekybos Buto Pirmininkas.

SIUVĖJŲ DĖMESIUI

Lapkričio 18 d. 7,30 val. vakare, 17-27 Arion Pl., Brooklyne, šaukiamas specialus Siuvėjų Unijos 54 skyriaus susirinkimas. Visų narių dalyvavimas būtinas, nes bus nominuojami kandidatai į skyriaus valdybą. Prašoma atsinešti unijos ir SS korteles.

DAILININKŲ DĖMESIUI

Lietuvių Dailininkų Sąjungos Valdyba kviečia visus dailininkus bei dailininkes atgabenti savo kūrinius į Apreiškimo parapijos salę. Prieš atvežant, prašoma pranešti būdinčiam St. Samdanavičiui, EV 8-1826.

Dar nėra nustatytas išstatytinų paveikslų skaičius, todėl Valdyba prašo dailininkus pristatyti kiek galima daugiau savo kūrinių. Visi kūriniai turi būti atvežti nevėliau sekmadienio, lapkričio 15 d. tuojau po pamaldų, apie 12 valandą, nes tuo metu jury (Merker, Janušas ir Jonynas) pradeda eiti savo pareigas.

Valdyba

SEKMADIENĮ FUTBOLAS

Lapkričio 15 d. Lietuvių SK žaidžia rungtynes National Challenge Cup varžyboms ir priešininku gavo DAFB augštosios lygos pirmaujančią vienuolikę Eintracht SC. Vieta—Eintracht Oval, Astoria. Pradžia 2:30 val.

Lapkričio 1 d. Lietuvių SK pirmenybių rungtynėse pralaimėjo prieš German Hungarian SC 0-4. Antram kėliny buvo pavojingai sužeistas mūsų vartininkas Skripkowaski. Pirmam kėliny mūsiškiai neblogai laikėsi, bet po pertraukos visą iniciatyvą perėmė priešininkai. Kalašinskas neišnaudojo baudinio, o ir apskritai puolikai labai retai kada sumegzdavo rimtesnį antpuolį.

Namai pardavimui

TURIME PIRKĖJŲ didesniems bei mažesniems žemės sklypams. Pageidaujama, kad būtų Long Islande, Westchester County arba šiaurinėje dalyje New Jersey valstybės. Galime gauti geras kainas, jeigu žemė tinkama. Pastatai nebūtini. Kas turite sklypą ir manote jį parduoti, kreipkitės pas **ORMAN & MICHELSON, 111-15 Jamaica Avenue, Richmond Hill, N. Y.,** arba telefonuokite VIrginia 9-0842. Liepos ir rugpiūčio mėnesiais raštinė uždara trečiadieniais.

ORMAN & MICHELSON
Real Estate - Insurance
111-15 Jamaica Avenue
Telefonai
VI 7-4111—FL 4-2729—VI 9-0842

GALDIKAS DĖKOJA

Reiškiu nuoširdžią padėką Šviesos Sambūrio Meno Sekcijai už surengtą mano 60 m. sukakties proga gražų minėjimą, visiems programos dalyviams: dail. V. K. Jonynui, meno kritikui A. Rannit, solistei V. Jonuškaitei, muzikui komp. J. Žilevičiui už dedikavimą man 3 savo kūrinių, po-23 —

etui J. Tysliavai, aktoriams H. Kačinskui ir A. Katiliūtei, pianistei A. Kepalaitei, o taip pat mane sveikinusiems: Dipl. šefui p. S. Lozoraičiui, Lietuvos Gen. Konsului Budriui, N. Y. Liet. Bendruomenės pirm. p. Šlepečiui, "Aidų" redakt. kun. L. Andriekui, Liet. Karininkų Ramovei ir visiems kitiems žodžiu bei raštu pareiškusiems man gerų linkėjimų.

Dailininkas A. Galdikas

GREAT NECKO LIETUVIŲ AUKA BALFUI

Praėjusį sekmadienį, lapkričio 8 d., Kasmočiaus salėje vietos Balfo skyrius, vykdydamas šio rudens vajų, sušaukė savo narių susirinkimą. Susirinkime pagrindinę kalbą sakė prel. Balkūnas. Kalbėtojas labai vaizdžiai ir jautriai priminė kilnią kiekvieno lietuvio pareigą —pagal išgales aukoti Europoje vargstantiems mūsų broliams ir sesėms tremtiniams.

Nors susirinkimas buvo, palyginti, negausus, Balfui suaukota '48 dol. Kadangi yra nusistatyta nedalyvavusius susirinkime narius aplankyti asmeniškai, tikimasi, jog greatnekiečių auka mūsų tautiečiams Europoje pasieks, o gal ir viršys, 200 dol.

Vietos Balfo skyriui vadovauja ilgametis jo pirmininkas Aleksandras Vasiliauskas. Iš senesniųjų ateivių valdyboje daug dirba William Wolf-Vilkas, iš naujųjų — Petras Povilaitis. D.

TAUTIŠKOJO SAMBŪRIO ŠVENTĖ IR POBŪBIS

Lapkričio 14 d., šeštadienį, 8 val. vakare, Tautinių Akademinių Korporacijų Sambūris New Yorke minės Korporacijos Neo-Lithuania 31 metų ir sambūrio 4 metų sukaktį.

Programoje — iškilmingas posėdis ir dr. V. Čiapo paskaita.

Po to pobūvis — tradicinis alutis, šokiai.

Į minėjimą kviečiami atsilankyti Lietuvos aukštųjų mokyklų profesoriai, korporacijų filisteriai, korporantai, draugiškųjų korporacijų nariai ir svečiai.

Minėjimas įvyks V. Belecko svetainėje Winter Garden, 1883 Madison St., Brooklyn 27, N. Y. (Prie Forest Ave. stoties —Myrtle - Metropolitan Line).

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS

MINĖJIMAS

įvyks lapkričio 22 dieną

Tą pat proga minima
LITHUANICOS SKRIDIMO METINES IR TAIKOS DIENA
11 val. iškilmingos pamaldos už žuvusius už Laisvę. Mišias laikys kun. Pakalnis, pamokslą sakys kan. J. Meškauskas, Apreiškimo bažnyčioje.
4 VAL. P.P. ŠVENTĖS MINEJIMO VAKARAS
Apreiškimo parapijos salėje, 259 North 5th St., Brooklyne.
PROGRAMOJE: kalbės pirmas Lietuvos Kariuomenės savanoris pik. K. ŠKIRPA ir Amerikos Legiono Atstovas.
MENINĖ DALIS: solistai Barbara Darlys, Alekas Vasiliauskas, aktorius Henrikas Kačinskas ir p. Matulaitienės Tautinių Šokių Ansamblis.
Šokama abiejose salėse grojant J. Vedegio orkestrui.
GAUSUS BUFETAS. — ĮEINANT AUKOJAMA.
Lietuviška visuomenė ir svečiai kviečiami gausiai dalyvauti.
Rengėjai: L. S. Ramovė, A. L. Dariaus ir Girėno Postas, A. L. Lith. Memorial Post 1763.

86th ST. CASINO TEATRAS
210 EAST 86th ST. Tel. REgent 4-0257 BUtterfield 8-0561
LAPKRIČIO 13 IKI 19, 1953 PREMJERA AMERIKOJ
Alles Luege
Wolf Albach Retty, Senta Wengraf, Hedwig Bleibtreu
"Maskarade in Wien"
Paula Wessely, Anton Wohlbrueck, Peter Petersen, Olga Tschechowa
SAVAITINĖ APŽVALGA

LIETUVIŠKOS VESTUVĖS

GREAT NECK, L. I. — Ilgametis Vienybės skaitytojas Kęstutis Miklas - Miklaševičius užpraeitą šeštadienį, spalio 31 d., susituokė su čia gimusia lietuvaite Elena Marija Sobenkaite. Jungtuvės įvyko St. Mary's Church, Manhasset, L. I. Vestuvių pobūvis — Kasmočių svetainėje, Great Necke.

Elena M. Sobenkaitė yra baigusi vietos gimnaziją ir gailestingųjų seserų mokyklą Prospect High Hospital, Brooklyne, N. Y. Jaunoji dabar dirba North Shore ligoninėje, Manhasset, L. I.

Jaunasis jau nuo 1949 m. rudens dirba kaip ūkio vedėjas St. Mary's Plant, Manhasset, L. I., kur prie St. Mary's parapijos bažnyčios yra privatinė gimnazija, pradžios mokyklą. ir vaikų darželis.

Kęstutis Miklas Lietuvoje yra baigęs Vilniaus Aukštesniąją Vaidybos Mokyklą prie Vilniaus Universiteto. Jis yra buvęs Liaudies Ansamblio, Liet. Karių Fronto Teatro ir Liet. Liaudies Muzikinio Teatro administratorium. Tremtyje, Vokietijoje, administravo Liet. Tautinį Ansamblį ir Dainavos Ansamblį.

Amerikoje, visą laiką priklausydamas Great Necko lietuvių bendruomenei K. Miklas yra pasidarbavęs scenos srityje, kaip režisierius. St. Maryy's Plant darbovietėje gi — jis yra subūręs saviškius dirbančiuosius, kur lietuviai turi gerą vardą.

Sutuoktuvių proga Kęstučiui ir Elenutei linkėtina sukurti gražią lietuvišką šeimą.

D. A.

Aukos Vienybei

J. Baltaitis, Brooklyn, N. Y.	$10.00
N. N., Brooklyn, N. Y.	10.00
A. Pundzius, Toronto, Canada	8.00
J. Gudelis, Brooklyn, N. Y.	5.00
K. Katen, Brooklyn, N. Y.	5.00
P. Mikonis, Philadelphia, Pa.	5.00
J. Miltenis, Brooklyn, N. Y.	5.00
S. Paražinskas, Brooklyn, N. Y.	5.00
J. Poderis, Brooklyn, N. Y.	5.00
Mrs. G. Stančius, Verona, N. J.	5.00
J. Tamošauskas, Brooklyn, N. Y.	5.00
Grace Baginski, Boonton, N. J.	3.00
St. Volskis, Brooklyn, N. Y.	3.00
J. Černius, Flint, Mich.	2.00
L. Dambrauskienė, Linden, N. J.	2.00
C. Daukšas, Tampa, Florida	2.00
O. Račkienė, Los Angeles, Cal.	2.00
L. Aleksiejus, Huntington, L. I.	1.00
J. Bobinas, Brooklyn, N. Y.	1.00
V. Budinavičius, Brooklyn, N. Y.	1.00
S. Gregis, Maple Creek, Ont., Canada	1.00
J. Ilgūnas, Brooklyn, N. Y.	1.00

Aukotojams tariamas nuoširdus ačiū.

Pianistė Julija Rajauskaitė-Šušienė bus viena iš programos dalyvių Gruodžio-Šimkaus Atminčiai rengiamame koncerte sekmadienį, gruodžio 13 d., Carl Fischer Salėje, New Yorke. Koncerto pradžia 5:30 val. po pietų.

JUOZĄ GRUODĮ PRISIMENANT

(Atkelta iš 5 pusl.)

valdiniais. Jo atminimas pasiliko grynas, kaip krištolas. Jam pavyko daug pasiekti, daug ką apginti. Jo vadovybėje Konservatorija sistemingai augo, plėtėsi, jis noriai stengėsi jon įtraukti kiekvieną naujai pasireiškusią jėgą, nors ir vengė drastiškų žygių prieš nusipelniusius senesnius veikėjus.

Svarbiausias J. Gruodžio vaidmuo buvo, neabejotinai kūrybos srityje. Gaila, kad 3 dirigavimo ir 10 direktoriavimo metų atėmė daug jo geriausių jėgų. Jo vadovaujama kompozicijos klasė konservatorijoje irgi buvo ilgą laiką vienintelė Lietuvoje. Mūsų jaunesnės kartos kompozitoriai: A. Račiūnas, J. Nabazas, K. Griauzdė, J. Gaidelis visą savo pagrindinį išsilavinimą gavo iš J. Gruodžio.

Savo kūrybos visumą Gruodis neatstovauja kraštutiniam atonaliam modernizmui, daugelyje kūrinių net priskirtinas prie santūraus "nacionalinio vėlybojo romantizmo". Savo pažiūrose jis buvo tačiau aiškus naujosios muzikos šalininkas, tvirtai tikėjęs į modernimo muzikos meno pažangą.

Tarybų valdžia apdovanojo J. Gruodį aukštais ir garbingais titulais, kartu gi privertė ji, kaip ir kitus mūsų meninkus, griežtai pasiduoti partinei linijai.

Sunku pasakyti, kiek dar būtų galėjęs J. Gruodis esamomis sąlygomis sukurti. Viena tačiau yra aišku: J. Gruodžio įnašas į mūsų muziką yra taip stambus, kad be jo kūrinių negalės apsieiti nė vienas rimtas lietuviškos muzikos koncertas. Muziką mėgstantieji lietuviai neužmirš šio tauraus kūrėjo nei šioje, nei anoje "geležinės uždangos" pusėje.

Sekmadienį, gruodžio 13 d., 1953 m.
5:30 val. po pietų
ŠIMKAUS IR GRUODŽIO ATMINČIAI
Koncertas
įvyksta
Carl Fischer Salėje
165 West 57th Street, New York City
Bilietų kainos: $1.80 ir $1.20.
KONCERTĄ RENGIA VIENYBĖ
412 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

AUTOMOBILIŲ REMONTAS
ĮVAIRŪS TAISYMAI IR PATIKRINIMAS.
Greitas ir atsakingas darbas. Prieinamos kainos.
NIKALS OZOLINŠ
(LATVIS)
119-125 HOPE ST., BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas EV 4-8260

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MEN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).